

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Katedra kriminologie

Asistent prevence kriminality

Diplomová práce

Assistant of Crime Prevention

Diploma work

VEDOUCÍ PRÁCE

PhDr. Marcela MOULISOVÁ, Ph.D.

AUTOR PRÁCE

Bc. Patrik PECINA

PRAHA

2013

ANOTACE

Práce se zabývá projekty realizovanými v sociálně vyloučených lokalitách v České republice. Nejdříve jsou zmíněny některé z projektů, které se uskutečnily ve spolupráci s Policií České republiky a nestátními neziskovými organizacemi.

Dále se práce zabývá projektem Asistent prevence kriminality, který je realizován ve spolupráci s obcemi a obecní policií. V empirické části práce jsou popsány zkušenosti s výběrem uchazečů a vyhodnocení projektu Asistent prevence kriminality ve Vsetíně. V práci je zdůvodněna potřeba zajištění kontinuity projektu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Asistent prevence kriminality, obecní policie, prevence kriminality, Romové, sociálně patologické jevy, sociálně vyloučené lokality.

ANNOTATION

The thesis is dealt with projects realized in socially excluded localities in the Czech republic. There are some references about projects at first which were realized with the Czech Police cooperation and no – state and non-profit institutions.

It deals with project Assistant of Crime Prevention which is realized with cooperation with municipalities and Municipal Police.

The empirical part is described the experiences with a choice of job applicants and the analysis of the project Assistant of Crime Prevention in Vsetín. The thesis gives reasons for continuity with the project.

KEYWORDS

Assistant of Crime Prevention, Municipal Police, crime prevention, Romany, socially pathological effect, socially excluded localities.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Asistent prevence kriminality“ vypracoval samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Horní Lidči, dne 14.3. 2013

.....

Bc. Patrik PECINA

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat vedoucí práce PhDr. Marcele Moulisové, Ph.D. za velmi cenné rady, pomoc a odborné vedení této práce. Dále děkuji JUDr. Tomášovi Koníčkovi za konzultace a odpovědi na mé zvědavé otázky. Děkuji také všem lidem, kteří byli vstřícní k poskytování informací a rozhovorů a věnovali mi svůj čas. Poděkování patří i mé manželce a dvěma dětem, které mi svojí trpělivostí a pochopením značně ulehčili studium.

Obsah

Úvod.....	6
1. Prevence kriminality	7
2. Asistent prevence kriminality a prevence sociálně patologických jevů	7
2.1 Sociálně patologické jevy	7
2.2 Sociálně vyloučené lokality	8
2.3 Prevence sociálně patologických jevů a role Asistenta prevence kriminality ..	9
3. Cílová skupina činnosti Asistenta prevence kriminality	9
4. Vybrané projekty realizované v sociálně vyloučených lokalitách.....	10
4.1 Asistent Policie České republiky pro potírání lichvy v sociálně vyloučených romských komunitách v Ostravě	10
4.2 Asistent Policie České republiky pro spolupráci s romskou komunitou v Chebu.....	14
4.3 Romská „policejní asistence“ ve městě Brně	16
4.4 Shrnutí k vybraným projektům realizovaným v sociálně vyloučených lokalitách	21
5. Terénní pracovník prevence kriminality a extremismu v Chánově v Mostě....	22
6. Asistent prevence kriminality - Ministerstvo vnitra České republiky	24
6.1 Dotační systém v rámci Programu prevence kriminality.....	24
6.2 Projekt Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky ...	27
7. Asistent prevence kriminality – OP LZZ	34
7.1 Shrnutí k projektům Asistent prevence kriminality.....	41
8. Asistent prevence kriminality v národní soustavě povolání	42
9. Empirická část.....	44
9.1 Cíl výzkumu.....	44
9.2 Místo výzkumu	44
9.3 Metody výzkumu	45
9.4 Výběr respondentů	47
9.5 Projekt Asistent prevence kriminality ve Vsetíně.....	48
9.5.1 Dobrovolné hlídky	48
9.5.2 Asistenti prevence kriminality	52
9.5.3 Analýza statistických dat z informačního systému Událost a Knih služeb městské policie Vsetín	63
Závěr	69
Seznam literatury	71
Seznam tabulek	73
Seznam grafů.....	74

Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si zvolil téma Asistent prevence kriminality. Jedním z důvodů mého výběru je realizace stejnojmenného projektu ve městě Vsetín, kde pracuji jako strážník městské policie. Mám tedy možnost se s lidmi pracujícími na pozici Asistenta prevence kriminality nejen setkávat, ale i s nimi pracovat.

Velmi krátká historie projektu, který začal v roce 2009, dává mnoho otázek a relativně málo odpovědí.

V úvodní části práce jsou vysvětleny pojmy, se kterými je možné se v práci setkat. V práci jsou zmíněny některé jiné projekty realizované v sociálně vyloučených lokalitách. Dále je popsán samotný projekt Asistent prevence kriminality a Asistent prevence kriminality Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále OP LZZ). Uvedeny jsou podmínky jejich realizace, úkoly, cíle a místa, kde tyto projekty byly nebo jsou realizovány.

V empirické části se věnuji zhodnocení projektu realizovaného ve městě Vsetín. Zda může příznivě ovlivnit místní bezpečnostní situaci, vnímání projektu občany, především obyvateli sociálně vyloučených lokalit a problémy samotné realizace projektu.

1. Prevence kriminality

Prevence kriminality je definována jako společná opatření zaměřená na předcházení sociálně patologickým jevům ve společnosti, především pak kriminalitě. Může mít podobu souhrnu opatření specifikovaných jako preventivní strategie, preventivní programy prevence, plány prevence, apod. Podle obsahového zaměření je kriminální prevence označována jako sociální prevence, situační prevence a viktimologická prevence. K tomuto členění prevence kriminality přidává kriminologie další členění podle adresátů, která je označována jako prevence primární, sekundární a terciální.¹

2. Asistent prevence kriminality a prevence sociálně patologických jevů

2.1 Sociálně patologické jevy

Sociálně patologické jevy někdy také označované jako sociální deviace jsou nežádoucí, škodlivé či nebezpečné jevy vyskytující se ve společnosti. Míra jejich škodlivosti však může být společností chápána různě. Jevy, které jsou pro část společnosti neakceptovatelné, překračující hranice normálnosti, mohou být pro jiné standardem, který z jejich pohledu nepřekračuje rámec běžného života. Sociálně patologickými jevy bychom v takovém případě mohli nazvat takové chování jedince, které porušuje sociální, právní nebo morální normy a stává se tak pro většinovou společnost nebezpečné či závadné.

Kriminologický slovník je definuje jako zjevné závažné poruchy v chování jedince či skupiny, projevující se v chování (v jednání) porušujícím sociální, někdy i trestněprávní normy. Jsou to poruchy, které se vyznačují určitou hromadností výskytu, stabilitou ve vnějších projevech, rozšířeností při stejných sociálních podmínkách a mají stejnou nebo podobnou etiologii.²

---

¹ ZOUBKOVÁ, Ivana et al. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 251 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

² ZOUBKOVÁ, Ivana et al. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 251 s. ISBN 978-80-7380-312-4.

Mezi sociálně patologické jevy řadíme mimo jiné nezaměstnanost, chudobu, útoky z domova, záškoláctví, gamblerství, lichvu, prostituci, šikanu, alkoholismus, kriminalitu, vandalismus či rasismus. Z uvedeného vyplývá, že některé sociálně patologické jevy jsou sice nežádoucí, ale to je ještě neznamená, že jsou trestné. Kumulace některých nežádoucích jevů je častá v sociálně vyloučených lokalitách.

2.2 Sociálně vyloučené lokality

Pojem sociálně vyloučené lokality úzce souvisí s jiným pojmem, se sociální exkluzí, sociálním vyloučením. Koncept sociálního vyloučení byl poprvé použit ve Francii v 70. letech 20. století. Sociálně vyloučení jedinci, skupiny či celé komunity jsou zbaveny nebo je jim podstatným způsobem ztížen přístup ke zdrojům či příležitostem, bez nichž se nemohou řádně zapojit do sociálních, ekonomických a politických aktivit společnosti.

Sociálně vyloučené lokality jsou místa, kde jsou soustředěni sociálně vyloučení jedinci, skupiny nebo celé komunity. Není přitom podstatné, zda je sociálně vyloučenou lokalitou pouze několik bytů, domů nebo celé místní části obcí a je, co se polohy týká, situována do různých částí obce. Nezřídka bývá sociálně vyloučená lokalita umístěná na okraji obce a je hůře nebo není vůbec dostupná hromadnou dopravou. Sociálně vyloučenými lokalitami se zabývá i tzv. Gabalova zpráva.³ Soustředění sociálně vyloučených osob do těchto lokalit zpravidla nebývá náhodné, ale je součástí bytové politiky obcí. I z tohoto důvodu je šance na zpětnou integraci sociálně vyloučených osob ze sociálně vyloučené lokality mezi majoritní společnost značně ztížena.

V souvislosti se sociálně vyloučenými lokalitami je často zmiňováno obyvatelstvo z romského etnika. I když se na první pohled může zdát, že jsou obyvateli těchto lokalit právě Romové, neznamená to, že obyvatelé nemohou být z majoritní společnosti. Nehledě na skutečnost, že rozdělení na minoritní a

---

³ *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti.* Konsorcium GAC, spol. s r.o. a Nová škola o.p.s. [online]. Praha, 2006 [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf?langSEO=documents&parentSEO=nase_prace_vystupy&midSEO=GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf>

majoritní společnost a práce s pojmem „romská národnost“ může být značně zavádějící s ohledem na výsledky sčítání obyvatel.⁴

2.3 Prevence sociálně patologických jevů a role Asistenta prevence kriminality

Prevenci sociálně patologických jevů se obecně věnuje sekundární prevence kriminality se sociálními a situačními přístupy na místní úrovni. V sociálně vyloučených lokalitách se jí věnuje mnoho subjektů. Sociální pracovníci obecních úřadů, terénní pracovníci či zaměstnanci neziskových organizací se snaží pracovat s obyvateli sociálně vyloučených lokalit na zlepšování jejich bytové situace. Pomáhají jim řešit problémy s nezaměstnaností, vzděláním a zdravotním stavem. Poskytují rady při řešení každodenních problémů, při komunikaci s úřady, ať už v písemné či ústní formě, a snaží se výchovně působit na vyrůstající mládež v těchto lokalitách.

Činností Asistenta prevence kriminality a jeho rolí při prevenci sociálně patologických jevů se budeme zabývat v dalším textu. Asistent prevence kriminality by měl při prevenci sociálně patologických jevů být především v kontaktu s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, úzce spolupracovat s neziskovými organizacemi, které v dané oblasti již působí, s terénními sociálními pracovníky, mentory a v neposlední řadě s orgány činnými v trestním řízení či obecní policií.

3. Cílová skupina činnosti Asistenta prevence kriminality

Cílovou skupinou činnosti Asistenta prevence kriminality jsou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit. Jak již bylo zmíněno, většinou se jedná o příslušníky romského etnika, nemusí to však být pravidlem. Pro obyvatele sociálně vyloučených lokalit je těžší se integrovat do majoritní společnosti. Ztížená integrace má potom vliv na možnost získání zaměstnání a s ním i finančních prostředků. Pokud k tomu přičteme nízkou vzdělanost, je šance na získání zdrojů k obživě velmi malá, nebo ke kvalitnímu životu ne vždy

---

⁴ Podle údajů Českého statistického úřadu ze „Sčítání obyvatel, domů a bytů“ v roce 2011 se k romské národnosti hlásí 5135 obyvatel České republiky.

dostačující. V takovém případě jsou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit odkázáni na sociální systém, na opačném pólu pak někteří jedinci mají tendenci finanční prostředky opatřovat protiprávním jednáním nebo žijí na dluh. Zde je nebezpečí dluhové pasti, do které se mnozí obyvatelé sociálně vyloučených lokalit dostávají. S rostoucími dluhy se komplikuje bytová situace. Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit v první řadě využívají finanční prostředky na koupi základních potravin, oblečení pro děti, dopravu pro děti do školy a nezbývá jim na placení nájemného, které pak hradí se značným zpožděním nebo vůbec. Dluhy za energie bývají také časté. Narůstají zdravotní problémy. Tím se opět vzdaluje šance na život majoritní společnosti a propast mezi obyvateli majority a sociálně vyloučených lokalit se prohlubuje.

4. Vybrané projekty realizované v sociálně vyloučených lokalitách

Před projektem Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, který bude podrobněji zmíněn dále, byly v sociálně vyloučených lokalitách realizovány i jiné projekty, některé probíhají i v současnosti. Zde budou uvedeny některé z nich.

4.1 Asistent Policie České republiky pro potírání lichvy v sociálně vyloučených romských komunitách v Ostravě

Jedním ze záměrů přijaté „Národní strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k etnickým a národnostním menšinám“ vládou České republiky v lednu roku 2003, byla realizace pilotního projektu „Asistent Policie České republiky pro potírání lichvy v sociálně vyloučených romských komunitách“. Hlavním úkolem zavedení funkce asistenta policie bylo působit v sociálně vyloučené romské komunitě jako reprezentant zájmů Policie České republiky a informovat obyvatele daných lokalit o možnostech, které jim v problematice lichvy nabízí spolupráce s Policií České republiky.

Inspirace při zřízení funkce asistenta policie byla čerpána v zahraničí, ve francouzském projektu Policie blíže lidem „Police de Proximité“, který je zde realizován od roku 1999. Pomocník bezpečnosti „adjoint de sécurité“, zde

vykonává práci v tzv. „citlivých čtvrtích“, lokalitách s větší koncentrací etnických menšin. Úlohou projektu je zlepšení vztahu policie s minoritními komunitami s výrazným podílem spolupráce mezi policií, samosprávou a asociacemi působícími v daných lokalitách. Hlavním důvodem Ministerstva vnitra Francouzské republiky k vytvoření asistenta policie byla snaha zaměstnat mladé lidi z řad obtížně zaměstnatelných. Dalším důvodem byla potřeba doplnit projekt „Policie blíže lidem“ o nástroj, který by policii usnadnil orientaci v dané komunitě a pomohl navázat komunikaci uvnitř komunity. Projekty jakým je „adjoint de sécurité“ s různým posláním fungují například u policejních sborů ve Velké Británii, Švédsku, Slovensku nebo Maďarsku.

V České republice byl pilotní projekt zahájen v březnu roku 2003 při Správě Policie České republiky Severomoravského kraje při městském ředitelství Policie České republiky v Ostravě. Financován byl Úřadem vlády České republiky, Radou vlády pro záležitosti romské komunity. Výběr, metodické vedení asistentů policie a projekt ve vztahu k Policii České republiky zaštiťovala nevládní organizace „Vzájemné soužití“. Lokalita byla vybrána z důvodu nárůstu lichvy v lokalitách Ostrava, Karviná či Ústí nad Labem, s níž významným způsobem vzrostly sociální a bezpečnostní problémy a počet sociálně slabých rodin, které byly lichvou poznamenány.

Náplní práce asistenta policie bylo především:

- budovat atmosféru důvěry v práci Policie České republiky
- zajistit ochranu oběti a svědka
- zlepšit informovanost občanů z romské komunity o rizicích spojených s lichvou
- systémově podporovat terénní práci v etnicky a sociálně vyloučených lokalitách⁵

---

⁵ *Asistent policie pro spolupráci Policie ČR s romskou komunitou v Chebu* [online]. [cit. 20. února 2013]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/asistent-policie---cheb-5740/>>

Úkolem asistenta policie bylo transparentně působit v komunitě jako reprezentant zájmů Policie České republiky a informovat členy komunity o možnostech spolupráce s Policií České republiky v otázce lichvy. Nezbytnou transparentností bylo eliminováno riziko označení asistentů policie za udavače či donašeče a zvyšovala se jejich důvěryhodnost.

Pozitivní přínos činnosti asistentů policie při potírání lichvy v romských komunitách:

- bezprostřední přístup do komunity, využívání znalosti prostředí
- pomoc při vytipování osob ochotných přispět k objasňování lichvy v romské komunitě
- podpora osobám spolupracujícím s policií
- spolupráce při zajišťování bezpečí rodin obětí lichvy
- navázání pozitivního vztahu Policie České republiky s romskou komunitou
- zvyšování právního vědomí komunity
- podíl na eliminaci kriminogenních potenciálů v komunitě, která v důsledku může vést ke zmírnění stigmatizace komunity
- spoluvytváření pozitivního obrazu policie v romské komunitě⁶

V pilotním projektu byly vybrány dvě romské asistentky policie, které prošly školením policejních specialistů pro problematiku menšin a lidských práv a absolvovaly několikaměsíční standardní kurz pro terénní sociální pracovníky. Po jejich absolvování získaly kvalifikační certifikát. Z řad Policie České republiky městského ředitelství Ostrava byl vyčleněn tým 24 policistů do policejné skupiny LICHVA. Vybraní policisté se do týmu přihlásili dobrovolně. Policisté z týmu následně prošli důkladným proškolením policejními trenéry a krajskou koordinátorkou pro národnostní menšiny. Následně byli proškoleni i všichni vedoucí pracovníci městského ředitelství Policie České republiky v Ostravě. Vedoucí týmu LICHVA se pravidelně dvakrát týdně osobně scházel s asistentkami policie, se kterými konzultoval a řešil aktuální problémy. V pracovních dnech asistentky policie doprovázely policisty z vybraných městských

---

⁶ *Asistent policie pro spolupráci Policie ČR s romskou komunitou v Chebu* [online]. [cit. 20. února 2013]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/asistent-policie---cheb-5740/>>

obvodů vždy čtyři hodiny denně, zbytek pracovní doby věnovaly práci s vybranými oběťmi lichvy.

Průběh pilotního projektu ukázal zásadní přínos v oblastech:

- spolupráce týmu LICHVA a asistentek policie přinesla významný nárůst objasněnosti trestného činu lichvy
- týmu LICHVA a asistentek policie ve spolupráci s oběťmi lichvy se daří vyhledávat tuto latentní trestnou činnost
- příslušníci Policie České republiky získali širší povědomí o situaci v romské komunitě a jsou tak schopni lépe porozumět jejich aktuálním problémům
- asistentky policie jsou v romské komunitě dobře známé a dostává se jim důvěry a vstřícného přijetí, jsou vnímány jako pozitivní signál Policie České republiky ve vztahu k romské komunitě
- asistentky sehrávají podstatnou roli zprostředkovatele, což příslušníci Policie České republiky z týmu LICHVA považují za velmi cenné
- romská komunita v Ostravě vnímá projekt jako pozitivní změnu přístupu Policie České republiky
- projektem byla nastartována bezprecedentní pravidelná komunikace mezi představiteli samosprávy, státní správy, Policie České republiky, nevládními organizacemi a romskými aktivisty
- fungující spolupráce týmu LICHVA a asistentek policie napomáhá úspěšně zavádět do práce policie koncepci „community policing“⁷

Projekt asistentů policie v Ostravě pokračoval v roce 2004 rozdělením pracovního týmu Policie České republiky na potírání lichvy na sedm mini týmů s účastí zástupců samosprávy města Ostrava a nevládních organizací. Policejní asistence byla začleněna pod magistrát města Ostrava a systematizována jako standardní modul terénní sociální práce.

---

⁷ *Asistent policie pro spolupráci Policie ČR s romskou komunitou v Chebu* [online]. [cit. 20. února 2013]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/asistent-policie---cheb-5740/>>

4.2 Asistent Policie České republiky pro spolupráci s romskou komunitou v Chebu

Dalším městem, které na základě přijaté „Národní strategie pro práci Policie České republiky ve vztahu k etnickým a národnostním menšinám“ realizovalo podobný projekt, bylo město Cheb. V roce 2004 po mediální kampani cílené na dětskou prostituci na Chebsku a významným nárůstem počtu sociálně slabých rodin potýkajících se sociálně patologickými jevy připravilo Ministerstvo vnitra České republiky společně s Okresním ředitelstvím Policie České republiky v Chebu projekt asistenta policie s využitím veškerých dostupných zkušeností s tímto projektem na Ostravsku.

Záměrem chebského projektu bylo zavedením systému terénní sociální práce s využitím mechanismu asistenta policie umožnit Policii České republiky efektivnější řešení problematiky dětské prostituce, kuplířství, toxikomanie a dalších sociálně patologických jevů vyskytujících se v sociálně vyloučených lokalitách.

Hlavním úkolem romských asistentů policie v Chebu bylo v první řadě navázat kontakt s obyvateli sociálně vyloučených lokalit a získání jejich důvěry v práci vybraných policistů, členů speciální týmu. Práce asistentů policie přinášela alternativní způsob řešení problémů obyvatel sociálně vyloučených lokalit a reprezentovala vstřícný postoj Policie České republiky vůči romské komunitě v Chebu. Asistent policie měl zlepšovat vztahy mezi Policií České republiky a cílovou komunitou. Měl systémově podporovat terénní práci v sociálně vyloučených lokalitách. Tím měl přispívat k vytvoření podmínek pro úspěšnější vstup a poskytování služeb a pomoci Policie České republiky těm, kteří o ní prostřednictvím asistentů policie projeví zájem. Navázání vzájemných vztahů mezi Policií České republiky a cílovou komunitou, zejména získání důvěry, pak mělo přinést očekávané výsledky v oblasti problémově orientované preventivní policejní práce. Především v efektivnějším vyhledávání a stíhání trestné činnosti, která byla pro romskou komunitu nejvíce charakteristická a která tuto komunitu dlouhodobě stigmatizovala. S tím souvisely i další úkoly asistentů policie. Mezi ně patřila asistence při zajištění ochrany oběti nebo svědka trestného činu, poskytování podpory osobám spolupracujícím s policií,

spolupráce při zajišťování bezpečí rodin obětí nebo svědků, zlepšování informovanosti občanů romské komunity především o rizicích spojených s prostitucí, distribucí a užíváním drog, gamblerstvím, zvyšováním právního vědomí, či asistence při všech závažných kauzách, které byly spojeny s romskou komunitou.

Hlavní výhody projektu asistenta policie v Chebu:

- přímý přístup do romské komunity
- možnost rychlého zprostředkování potřebných informací pro Policii České republiky nebo pro klienta
- rychlá orientace v prostředí (sociálně vyloučených lokalitách)
- možnost adekvátnějšího vytipování osob (převážně obětí trestné činnosti) ochotných spolupracovat s Policií České republiky
- možnost navázání pozitivního vztahu Policie České republiky s romskou komunitou
- zvyšování právního vědomí příslušníků romské komunity o problematice prostituce a souvisejících trestných činech a přestupcích⁸

Základní podmínky úspěšnosti projektu v Chebu:

- podpora projektu ze strany vedoucích funkcionářů Policie České republiky
- podpora projektu ze strany samosprávy
- podpora projektu ze strany nevládních organizací a romských sdružení
- pečlivý výběr kvalitních osob pro funkci asistenta policie
- proškolení asistentů policie
- výběr a proškolení policistů, kteří budou styčnými osobami pro asistenty policie
- team building – vytvoření dobrých pracovních vazeb mezi policejním týmem a asistenty policie⁹

---

⁸ *Asistent policie pro spolupráci Policie ČR s romskou komunitou v Chebu* [online]. [cit. 20.února 2013]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/asistent-police---cheb-5740/>>

Práce policejního týmu v projektu Asistent Policie České republiky pro spolupráci s romskou komunitou v Chebu probíhala ve spolupráci s externími spolupracovníky. Tito experti se zabývali problematikou menšin a prevence kriminality. Jednalo se např. o manažera prevence kriminality, romskou poradkyni, nevládní organizace či zástupce romských klanů. Stejně byla sladěna činnost tohoto týmu s dalšími aktivitami v rámci Strategie v západočeském regionu: Styčný důstojník pro problematiku menšin a Plán činnosti Policie České republiky ve vztahu k národnostním a etnickým menšinám.

4.3 Romská „policejní asistence“ ve městě Brně

První kroky vedoucí k realizaci projektu policejní asistence v Brně provedlo občanské sdružení Vzájemné soužití vypsáním výběrového řízení na rozšíření policejní asistence do Brna v rámci projektu „Klíč ke změně“ financovaný Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky. Výběrové řízení vyhrála příspěvková organizace Drom, romské středisko.

Na přelomu září a října 2006 byly ve výběrovém řízení vybrány dvě policejní asistentky, které byly následně zařazeny do Vzdělávacího kurzu pro terénní sociální práci. Jeho absolvováním splnily kvalifikační požadavky zákona o sociálních službách. Poté se zúčastnily odborného zácviku na vybraných odděleních Městského ředitelství Policie České republiky v Brně.

Počátky policejní asistence v Brně nebyly jednoduché. Policejní asistentky se setkávaly s nepochopením nejen ze strany romského etnika, ale i ze strany policistů. Cílová skupina zpočátku přistupovala k asistentkám jako „donašečkám policie“. Stejně asistentkám nedůvěřovali i policisté. Tuto počáteční nedůvěru a podezírání se dařilo postupně odbourávat pravidelnými schůzkami se zástupci Policie České republiky a pracovníky občanského sdružení Vzájemné soužití, kde si předávali vzájemné zkušenosti. Na počátku se projekt snažil o eliminaci

---

⁹ *Asistent policie pro spolupráci Policie ČR s romskou komunitou v Chebu* [online]. [cit. 20. února 2013]. Dostupné z: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/asistent-policie---cheb-5740/>>

kriminality, které jsou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit obětmi, a kriminality, kterou obyvatelé sociálně vyloučených lokalit sami páchají.¹⁰

Po registraci Romské policejní asistence jako sociální služby v rámci služeb sociální prevence, respektive terénních programů od 1. ledna 2007, poskytovalo romské středisko Drom službu policejní asistence až do června 2009, kdy byla registrace Romské policejní asistence jako sociální služby ukončena.

V současnosti je služba poskytována pod názvem Asistence prevence kriminality příspěvkovou organizací Drom, romským střediskem. To si při realizaci vytyčilo jako hlavní cíl programu asistence prevence kriminality aktivně vyhledávat osoby v sociálně vyloučených lokalitách ohrožené kriminalitou nebo sociálně patologickými jevy a spolupracovat s nimi na snižování rizik spojených se současným způsobem jejich života.

Dlouhodobým cílem programu asistence prevence kriminality v Brně je zejména:

- pomáhat osobám v sociálně vyloučených lokalitách při uplatňování jejich práv v rámci přestupkového a trestního řízení, a to zejména osobám v roli poškozených (podání trestního oznámení, podnětu k přestupkové komisi, stížnosti)
- pomáhat osobám v sociálně vyloučených lokalitách, které mají komunikační problémy s institucemi (Probační a mediační služba, orgán sociálně právní ochrany dítěte, Policie České republiky), s nimiž jsou anebo by měly být v kontaktu, tak, aby se tato komunikace zlepšovala, a tím nedocházelo ke zhoršování jejich situace, např. v podobě sankcí ze strany těchto institucí
- pomáhat osobám v sociálně vyloučených lokalitách ohroženým drogovou závislostí, navázat spolupráci s odbornou službou za účelem zahájení léčby závislosti¹¹

---

¹⁰ ŠALLÉOVÁ, Klára. *Program Asistence prevence kriminality – most do sociálně vyloučených lokalit: diplomová práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra sociální pedagogiky, 2010, s.15.

Projekt asistence prevence kriminality nabízí obyvatelům sociálně vyloučených lokalit:

- poradenství (informace o právech a povinnostech, rady jak postupovat při řešení problémů a jak těmto problémům předcházet)
- pomoc s listinami (vysvětlení obsahu soudních, policejních a úředních zásilek, pomoc při sepsání trestního oznámení, pomoc při sepisování různých žádostí)
- zprostředkování kontaktu a podporu při jednání s institucemi včetně doprovodu
- kontakt na další služby pomáhající řešit vyvstalé problémy (organizace pomáhající obětem domácího násilí, trestné činnosti, zneužívání drog)¹²

Spolupracujícím institucím nabízí projekt následující služby:

- Policii České republiky:
- vyhledávání klienta Policie České republiky (poškozený, svědek, pachatel) v terénu
- předávání informací od Policie České republiky klientovi (obsílka, termín výslechu, apod.)
- vytipování svědků trestné činnosti v terénu
- doprovod klienta na výslech nebo podání vysvětlení u Policie České republiky
- zprostředkování komunikace včetně překladu z romštiny či naopak
- upozorňování na výskyt trestné činnosti v lokalitě
- zprostředkování kontaktu se zákonnými zástupci dětí a mladistvých
- poskytování informací klientovi Policie České republiky o možných rizicích spojených se současným způsobem života a snižování těchto rizik

---

¹¹ *Asistence prevence kriminality*. [online]. [cit. 22.února 2013]. Dostupné z:

< <http://www.drom.cz/cs/drom-romske-stredisko/projekty/aktualni-projekty/asistence-prev-krim/> >

¹² *Asistence prevence kriminality*. [online]. [cit. 22.února 2013]. Dostupné z:

< <http://www.drom.cz/cs/drom-romske-stredisko/projekty/aktualni-projekty/asistence-prev-krim/> >

- Orgánu sociálně právní ochrany dítěte:
  - vyhledávání klienta orgánu sociálně právní ochrany dítěte (zákonný zástupce, dítě) v terénu
  - předávání informací od orgánu sociálně právní ochrany dítěte klientovi (obsílka, termín schůzky, apod.)
  - doprovod klienta k orgánu sociálně právní ochrany dítěte
  - jednání v zájmu klienta při kontaktu s orgánem sociálně právní ochrany dítěte
  - zprostředkování kontaktu klienta orgánu sociálně právní ochrany dítěte s návaznými službami (terénní programy, odborné sociální poradenství, apod.)
  - prevence útěků dětí a mladistvých v ústavní péči (komunikace s rodinou)
  - poskytování informací klientovi orgánu sociálně právní ochrany dítěte o možných rizicích spojených se současným způsobem života a snižování těchto rizik
- Školám:
  - zprostředkování kontaktu se zákonnými zástupci žáků se závažnými výchovnými problémy (termín výchovné komise, předávání informací, apod.)
  - doprovod zákonného zástupce na jednání se školou (výchovná komise apod.)
  - jednání v zájmu zákonného zástupce žáka se školou
  - prevence závažných případů záškoláctví (komunikace s rodinou)
  - poskytování informací zákonným zástupcům žáků o možných rizicích spojených se současným způsobem života a snižování těchto rizik
- Probační a mediační službě:
  - vyhledávání klienta Probační a mediační služby v terénu
  - doprovod klienta na Probační a mediační službu
  - zprostředkování kontaktu klienta Probační a mediační služby s návaznými službami (terénní programy, odborné sociální poradenství, apod.)

- poskytování informací klientovi Probační a mediační služby o možných rizicích spojených se současným způsobem života a snižování těchto rizik¹³

Mezi další města, ve kterých byl projekt „policejní asistence“ realizován patří město Plzeň, kde byl tento projekt zahájen v lednu 2007 realizátorem neziskovou organizací Člověk v tísni a Policií České republiky v Plzni. Od podzimu roku 2006 probíhal tento projekt i v Olomouci a Karviné. V roce 2010 byl tento projekt realizován v šesti městech (viz. Tabulka č. 1).

Po dohodě Ministerstva vnitra České republiky a zástupců Ministerstva práce a sociálních věcí bylo upuštěno od označení „asistent policie“ tohoto druhu sociální práce z důvodu označení jedné ze služebních hodností ve služebním zákoně¹⁴ „asistent“. Nově byla tato metoda sociální práce označována jako „Asistence při jednání s policií a dalšími úřady“. V roce 2010 byla vytvořena metodika činnosti asistence.

Tabulka č. 1: Realizace projektu „Asistence při jednání s policií a dalšími úřady“ v roce 2010¹⁵

Město	Zaměstnavatel	Počet asistentů policie
Brno	DROM	3
Cheb	MÚ Cheb	2
Karviná	Sociální služby Karviná	3
Ostrava	Vzájemné soužití, o. s.	4
Plzeň	Člověk v tísni Plzeň	3
Přerov	Člověk v tísni Přerov	1

¹³ *Asistence prevence kriminality*. [online]. [cit. 22. února 2013]. Dostupné z:

<<http://www.drom.cz/cs/drom-romske-stredisko/projekty/aktualni-projekty/asistence-prev-krim/>>

¹⁴ §7 zákona č. 361/2003 Sb., O služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵ *Metodika činnosti asistentů při jednání s policií a dalšími úřady*. [online]. [cit. 17. ledna 2013]. Dostupné z:

<<http://www.mvcr.cz/soubor/dokumenty-prevence-metodika-cinnosti-asistentu-pdf.aspx>>

4.4 Shrnutí k vybraným projektům realizovaným v sociálně vyloučených lokalitách

Projekt Asistent Policie České republiky pro potírání lichvy v sociálně vyloučených romských komunitách v Ostravě byl pilotním projektem spolupráce Policie České republiky a vybraných lidí z řad romského etnika. Důvodem vzniku bylo velké rozšíření lichvy v romské komunitě v Ostravě a snaha Policie České republiky tuto trestnou činnost eliminovat. Speciálně sestavené a vyškolené týmy policistů potom spolupracovali s dvěma, pro tento projekt proškolenými romskými asistentkami. Úspěšnost projektu, větší objasněnost lichvy a získání důvěry obyvatel romské komunity v práci Policie České republiky udržela projekt až do současnosti, kdy v Ostravě fungují čtyři „asistenti“ pro jednání s policií a dalšími úřady.

Dobrá praxe z ostravského projektu inspirovala i jiné města, dalším zmíněným městem je Cheb. Zde byl projekt zaveden kvůli efektivnějšímu řešení problematiky dětské prostituce, kuplířství a toxikomanie. Zde postupovali ověřeným způsobem z Ostravy, vytvořením speciálního vyškoleného policejního týmu, který úzce spolupracoval s „asistenty“. Ti byli chápáni jako prostředníci, kteří pomáhali v získávání důvěry obětí nebo svědků trestné činnosti v prospěšnost a účinnost práce policie. I v Chebu se spolupráce osvědčila a v současnosti zde působí dva „asistenti“ pro jednání s policií a dalšími úřady.

Posledním uvedeným projektem je Asistence prevence kriminality v Brně. Zde se „asistenti“ v úzké spolupráci s Policií České republiky zaměřují na kriminalitu dětí a mládeže. Nyní jsou příspěvkovou organizací Drom, romské středisko, zaměstnávány dvě romské asistentky. Jejich úkolem je pomáhat při komunikaci osob ze sociálně vyloučených lokalit na úřadech a institucích, zprostředkovávání kontaktů na instituce, pomoc při vyplňování formulářů a jednání na úřadech. „Asistentky“ jsou vedeny koordinátorkou programu.

Zásadní rozdíl mezi výše uvedenými projekty „policejní asistence“ a projekty Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky a Asistent prevence kriminality OP LZZ spočívá v zaměření činnosti a také

v subjektech se kterými úzce spolupracují. Projekty „policejní asistence“ jsou terénní sociální službou a zprostředkovávají především styk klientů s úřady a institucemi, (podobně jako terénní sociální pracovníci na obecních úřadech nebo neziskových organizacích). Asistenti prevence kriminality nejsou terénními pracovníky ve smyslu sociálních služeb, ale jejich hlavní pracovní náplní je prevence kriminogenních faktorů v sociálně vyloučených lokalitách, kde pracují jako tzv. streetworkeri. Projekty „policejní asistence“ byly postaveny na spolupráci se speciálně sestavenými týmy Policie České republiky, nyní jsou „asistenti“ zaměstnáni územní samosprávou (Cheb) nebo neziskovými organizacemi (Ostrava, Brno). Asistenti prevence kriminality jsou začleněni do struktury obecní policie a prioritně spolupracují s územní samosprávou.

5. Terénní pracovník prevence kriminality a extremismu v Chánově v Mostě

Projekt Asistent prevence kriminality jako projekt Ministerstva vnitra České republiky vznikl pod původním názvem Terénní pracovník prevence kriminality a extremismu v roce 2009. Na základě Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2008 až 2011 byl vytvořen Program prevence kriminality a extremismu Úsvit. Ke dni 1. června roku 2009 byl zřízen Task force ministra vnitra České republiky pro boj s extremismem a v návaznosti byly zřízeny pracovní skupiny Task force A (policejně zpravodajská skupina), Task force B (právní skupina) a Task force C (skupina pro spolupráci s partnerskými resorty a nevládními organizacemi), jejichž společným úkolem byl boj s extremismem, koordinace a maximální urychlení přijetí účinných opatření k eliminaci všech forem extremismu a jeho projevů.

Hlavními cíli projektu Úsvit bylo snížení podpory veřejnosti extrémistickým hnutím a stranám, nastartování perspektivní a efektivní spolupráce mezi státní správou, územní samosprávou a Romy. Dalším cílem bylo přesvědčení veřejnosti, že situace v sociálně vyloučených lokalitách má řešení a sami Romové jsou nejen schopní, ale i ochotní se na řešení této situace podílet. Projekt Úsvit měl také zásadně zlepšit bezpečnost Romů před útoky extremistických stran a hnutí a zvýšit jejich důvěru ve stát a jeho instituce.

Konkrétním řešením byl vznik Projektu partnerské spolupráce při zlepšování situace v sídlišti Chanov-„Úsvit“. Ten byl zaměřen na tzv. nepřizpůsobivé občany žijící v sociálně vyloučených romských komunitách.¹⁶

Konkrétně bylo cílem Projektu partnerské spolupráce při zlepšování situace v sídlišti Chanov posilovat odpovědnost jednotlivců ze sociálně vyloučené lokality za své životy, za prostředí, ve kterém žijí a vychovávají své děti a zlepšovat pověst celé komunity mezi ostatními obyvateli města Most. Dále bylo nutné angažovat Romy samotné na zlepšení kvality života a bezpečnostní situace v Chanově, zlepšit vztahy obyvatel sociálně vyloučené lokality Chanov s ostatními obyvateli města. Na základě získaných zkušeností bylo cílem vytvořit typový projekt „Řešení situace v rámci sociálně vyloučené romské komunity“, včetně identifikace podmínek pro úspěšné nastartování podobného projektu v jiných lokalitách s vyčíslením finančních nákladů, které by posloužily jako orientace realizátorům obdobných projektů v dalších lokalitách.

Na projektu se spolupodílelo nejen Ministerstvo vnitra České republiky, Magistrát města Most a Komunitní centrum Chanov, ale také Policie České republiky, Městská policie Most, Úřad práce Most, Základní škola v Chánově, Sdružení pro probaci a mediaci v justici, Společně k bezpečí, CSR Consult, Probační a mediační služba České republiky v Mostě a Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky.

Činnost těchto subjektů směřovala ke zlepšení bezpečnostní situace v Chanově, k prevenci trestné činnosti, k vytvoření podmínek pro nové metody přístupu ke vzdělávání romských dětí a k sociální práci v rámci romské komunity v Chanově. Jejich činnost měla zlepšit celkový obraz obyvatel sociálně vyloučené lokality v očích majority za použití medializace dosažených úspěchů, a tím narušení stereotypu vnímání Romů jako společensky nepřizpůsobivého etnika.

V rámci programu Úsvit byly realizovány dílčí projekty Sociální vyloučení a policie, Bezpečný dům, Šetření pocitu bezpečí v Chanově, Projekt mentor,

---

¹⁶ KOMOROUS, Jiří. *Nekompromisně proti extremismu* [online]. [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/nekompromisne-proti-extremismu.aspx>>.

Projekt rozšířené estetické výchovy, Školení pro terénní pracovníky (zadlužování) a Terénní pracovník prevence kriminality a extremismu.

Dílčí projekt „Terénní pracovník prevence kriminality a extremismu v Chánově v Mostě“ probíhal v sociálně vyloučené lokalitě Chanov v Mostě v období od září do prosince 2009 a bylo do něj zapojeno 26 Asistentů prevence kriminality. Jeho smyslem bylo formou dohody o provedení práce zaměstnat 26 občanů (Romů) ze sídliště Chanov, kteří měli výkonem své práce pomáhat Policii České republiky a Městské policii Most při ostraze majetku a eliminování sociálně patologických jevů jako užívání drog, alkoholismu či gamblerství. Příkladným přístupem k této práci tak měli ukázat ostatním obyvatelům nejen sídliště Chanov, že chtějí pracovat, chránit svůj majetek před poškozením, starat se o své rodiny a klidně žít.

6. Asistent prevence kriminality - Ministerstvo vnitra České republiky

6.1 Dotační systém v rámci Programu prevence kriminality

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky v souladu se schválenou Strategií prevence kriminality v České republice (která se schvaluje pro následující čtyřleté období) vyhlašuje každoročně dotační řízení „Program prevence kriminality“ na následující rok. Jeho smyslem je finanční podpora jak neinvestičních, tak investičních projektů obcí v oblasti prevence kriminality. Republikový výbor schvaluje návrhy Komise Republikového výboru pro prevenci kriminality pro výběr projektů Programu prevence kriminality k poskytování dotací ze státního rozpočtu na daný kalendářní rok. Tyto jsou následně vyhlášeny a vydány Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality v daném roce.

Obce předkládají své žádosti ve stanoveném termínu na krajský úřad, který provede kontrolu jejich správnosti a úplnosti podle předem stanovených a zveřejněných kritérií. Těmto žádostem je přiděleno bodové hodnocení. Žádosti, které dosáhnou požadované výše bodového hodnocení, kraj zašle na Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. Podané žádosti pak

posuzuje hodnotící komise Republikového výboru pro prevenci kriminality a navrhuje výši dotace. Při posuzování přihlíží k doporučení jednotlivých krajů. Přidělení dotací pak s přihlédnutím k doporučení hodnotící komise schvaluje Republikový výbor pro prevenci kriminality. Rozhodnutí o dotacích, stejně jako stanovení časových, věcných a finančních podmínek jsou doručeny obci nebo kraji písemně. O schválených dotacích je odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky informován hejtman příslušného kraje a ředitel Krajského ředitelství Policie České republiky.

Pro rok 2013 je v Zásadách pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality v roce 2013 nová příloha č. 9 věnovaná povinným náležitostem projektu Asistent prevence kriminality při čerpání dotace ze státního rozpočtu České republiky. Bez jejich splnění není dílčí projekt Asistent prevence kriminality posouzen ani podpořen.

Žadatel musí splnit tyto podmínky a zaslat k nim svoje vyjádření:

- analyzovat stávající bezpečnostní situaci včetně bezpečnostních hrozeb a rizik a podat popis předpokládaného využití asistenta a popis spolupráce asistenta s dalšími subjekty podílejícími se na prevenci kriminality v dané lokalitě
- zajistit organizační podmínky realizace projektu v rámci obecní policie, vedení asistenta, jmenovitě stanovení mentora a jeho pozice ve struktuře žadatele
- vyžadují-li to okolnosti, zajistit financování projektu před faktickým obdržením dotace ze strany Ministerstva vnitra České republiky
- představit projekt v rámci organizační struktury žadatele a prezentovat jej na veřejnosti
- garantovat dodržení základních vstupních a výběrových požadavků na asistenta (vzdělání, místo bydliště, trestní minulost apod.)
- zajistit transparentní a objektivní způsob výběru asistentů (proces výběru) a složení výběrové komise
- mít vybraného vhodného mentora pro asistenta, strážníka obecní policie

- zajistit vstupní a následnou přípravu (včetně průběžných externích supervizí) asistenta a jeho mentora v souladu s profesními standardy v součinnosti s odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, pro výkon jejich práce, rozsah a obsah přípravy
- zajistit průběžné vzdělávání asistenta a mentora a externí supervize jejich činnosti
- popsat způsob organizace práce asistenta, jeho součinnost s mentorem s minimální garancí speciálního přístupu v období zácviku, způsob rozdělování úkolů, kontrola jejich plnění a hodnocení, vedení dokumentace, pracovní doba, způsob výkonu služby v samostatné nebo smíšené hlídce nebo v kombinované se strážníkem obecní policie
- zajistit vybavení pomůckami pro výkon služby včetně vystrojení asistenta s jasně zřetelným nápisem „Asistent prevence kriminality“ tak, aby stejnokroj nebyl zaměnitelný s uniformami bezpečnostních sborů či obecních policí

Ve vztahu k prevenci kriminality stanovila Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2012-2015 základní způsoby a kritéria stanovování míry rizikovosti území České republiky. V třech základních úrovních území, kraje, okresy a správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou sledovány tyto indikátory rizikovosti:

- trestná činnost (přečiny i zločiny) v daném území k 31. 12. předchozího kalendářního roku
- počty nezaměstnaných k 31. 12. předchozího kalendářního roku
- počty vyplacených sociálních dávek závislých na výši příjmu k 31. 12. předchozího kalendářního roku (počítá se s dávkami, které lze charakterizovat jako dávky související s chudobou)

Výstupem je tabulka rizikovosti zpracovávaná Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. Ta území, která mají vyšší index rizikovosti než je průměr České republiky v daném roce, jsou prohlášena za riziková. Tímto způsobem Ministerstvo vnitra zaměřuje svoji pozornost na

nejrizikovější místa v České republice a činí kroky k zlepšování bezpečnostní situace a nastavuje preventivní opatření v takových lokalitách.

6.2 Projekt Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky

Projekt Asistent prevence kriminality je realizován odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. Po pilotním projektu v Mostě, sociálně vyloučené lokalitě Chanov, kde byl projekt zaveden v roce 2009 v rámci Projektu partnerské spolupráce při zlepšování situace v sídlišti Chanov-„Úsvit“, byly v následujících letech realizovány podobné projekty i v dalších sociálně vyloučených lokalitách v rámci České republiky. V roce 2010 aktivně působilo celkem 38 Asistentů prevence kriminality na území deseti měst v Ústeckém, Moravskoslezském a Středočeském kraji (viz. Tabulka č. 2).

V roce 2011 se počet Asistentů prevence kriminality rozrostl na 104 působících v sedmnácti městech.

Loni, v roce 2012, byl projekt realizován v osmnácti městech, kde působilo 36 asistentů prevence kriminality. Do uvedeného počtu není zahrnuto 50 asistentů z projektu Asistent prevence kriminality OP LZZ, kterým se bude zabývat další část textu.

V roce 2012 byl v některých městech realizován namísto národního projektu Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky projekt podpořený z Evropského sociálního fondu a sice operační program Lidské zdroje a zaměstnanost. Tento projekt se uskutečnil v městech: Děčín, Havířov, Chomutov, Karviná, Kutná Hora Litvínov, Most (Obrnice), Orlová, Ostrava a Šluknov

Tabulka č. 2: Obce, v kterých probíhal projekt Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky

	2009	2010	2011	2012
Bílina			●	●
Bruntál			●	●
Břeclav			●	●
Brno				●
Děčín		●	●	
Havířov		●	●	●
Kadaň				●
Karviná		●	●	
Kladno		●	●	
Kojetín			●	
Krásná Lípa				●
Litvínov		●	●	
Most	●	●	●	
Nový Bor			●	●
Nový Bydžov			●	
Obrnice		●	●	●
Orlová		●	●	
Ostrava		●	●	●
Praha				●
Rotava				●
Sokolov				●
Šluknov			●	
Štětí				●
Trmice		●	●	
Ústí nad Labem				●
Vejprty				●
Vsetín				●
Vysoké Mýto				●

Další čtyři města, Kladno, Kojetín, Nový Bydžov a Trmice již projekt Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky ani Asistent prevence kriminality OP LZZ dále nerealizují.

V městě Kladně probíhal národní projekt v letech 2010 a 2011, v následujícím roce již město žádost o dotaci nepodalo. Důvodem byla skutečnost, že činnost, kterou Asistent prevence kriminality vykonával, je schopna městská policie v Kladně provádět i sama.¹⁷

V městě Kojetín probíhal národní projekt v roce 2011. Pro pokračování v dalších letech i přes kladné odezvy občanů na projekt Asistent prevence kriminality nebyl dostatečný politický konsensus a město již o dotaci nepožádalo.¹⁸

V městě Nový Bydžov probíhal národní projekt v roce 2011, v následujícím roce město nepodávalo žádost o dotaci na Ministerstvo vnitra České republiky, ale rozhodlo se zažádat o dotaci z Evropského sociálního fondu, operační program Lidské zdroje a zaměstnanost samo. Město Nový Bydžov tak zajistilo financování Asistentů prevence kriminality z programu „Podpora integrace Romů v Novém Bydžově“ do konce roku 2014.¹⁹

Ve městě Trmice probíhal národní projekt Asistent prevence kriminality v letech 2010 a 2011. Poté, co pro rok 2012 nebyla schválena dotace, nebyl projekt z finančních důvodů realizován. V roce 2013 město nepodávalo žádost o Asistenta prevence kriminality, vzhledem k velikosti městské policie, finančním možnostem a prioritám v rámci prevence kriminality ve městě Trmice.²⁰

---

¹⁷ FROHLICHOVÁ, Markéta <Frohlichova@mestokladno.cz>.2013-01-14. Projekt Asistent prevence kriminality. [E-mail adresátu Patrikovi Pecinovi <pecina.patrik@gmail.com>].

¹⁸ HÜBNER, Jiří <velitel@mp.kojetin.cz>. 2013-01-11. Asistent prevence kriminality. [E-mail adresátu Patrikovi Pecinovi <pecina.patrik@gmail.com>].

¹⁹ ČESÁKOVÁ, Marcela <cesakova@novybydzov.cz>.2013-01-15. Asistent prevence kriminality. [E-mail adresátu Patrikovi Pecinovi <pecina.patrik@gmail.com>].

²⁰ DOLEŽAL, Pavel <mestska.policie@mutrmice.cz>. 2013-03-06. Dotaz k projektu Asistent prevence kriminality. [E-mail adresátu Patrikovi Pecinovi <pecina.patrik@gmail.com>].

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky v souvislosti s projektem Asistent prevence kriminality poskytuje:

- metodické vedení a konzultace zájemcům a realizátorům projektu
- dotace na mzdy Asistentů prevence kriminality v maximální výši 16800 Kč superhrubé mzdy na osobu a měsíc
- dotace na vzdělávání Asistentů prevence kriminality a jejich mentorů
- dotace na další potřebné vybavení, kurzy a analýzy²¹

Odbor prevence kriminality provádí věcnou kontrolu obsahové činnosti i finanční kontrolu využití dotace. Dobré i špatné zkušenosti z realizace projektu sděluje všem realizátorům projektu Asistent prevence kriminality.

Cíl projektu MV ČR Asistent prevence kriminality

Pro projekt Asistent prevence kriminality realizovaný odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky byly stanoveny tyto cíle:

- snížení počtu spáchaných trestných činů i přestupků v sociálně vyloučené lokalitě
- zvýšení pocitu bezpečí obyvatel v sociálně vyloučené lokalitě
- zajištění vymahatelnosti práva a posílení subjektů garantujících jeho dodržování (veřejná správa, policie České republiky, obecní policie)
- motivace k zaměstnání pro osoby dlouhodobě nezaměstnané a obtížně zaměstnatelné
- zvýšení pracovních a sociálních kompetencí, zvýšení vzdělání a zajištění praxe
- podpora sociální integrace, zvýšení sociálního statutu, prevence a eliminace sociálního vyloučení

---

²¹ JIRÁNEK, Radek. *Projekt Asistent prevence kriminality* [online]. [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/projekt-apk-ppt.aspx>>.

- posílení vnitřní koheze a pozitivních vzorců chování v rámci rodin v sociálně vyloučených lokalitách prostřednictvím zajištění zaměstnání pro dospělého člena rodiny
- prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie České republiky a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší
- prevence rasově motivovaných sporů a extremistických projevů
- změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené²²

Pozice Asistenta prevence kriminality a jeho činnost

Asistent prevence kriminality je zaměstnán územní samosprávou a zařazen do obecní policie ve smyslu zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Asistent prevence kriminality však není ani strážníkem ani čekatelem, ale plní úkoly, které nejsou podle zákona o obecní policii svěřeny výhradně strážníkovi nebo čekateli.

Asistent prevence kriminality se tak především podílí na:

- prevenci kriminality v obci
- přispívá k ochraně osob a majetku
- provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci²³

Podmínky pro činnost Asistenta prevence kriminality

Na prvním místě je výběr vhodného zájemce o práci Asistenta prevence kriminality. Kritéria jsou nastavena tak, aby byla respektována cílová skupina uchazečů. Relativně mírné podmínky pro splnění základních kvalifikačních předpokladů dávají možnost výběru z poměrně širokého spektra zájemců. Využitím získaných zkušeností z předchozích výběrových řízení u tohoto projektu ukázaly, že zvýšení nároků u některých kritérií (například vzdělání) by

²² JIRÁNEK, Radek. *Projekt Asistent prevence kriminality* [online]. [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/projekt-apk-ppt.aspx>>.

²³ JIRÁNEK, Radek. *Projekt Asistent prevence kriminality* [online]. [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/projekt-apk-ppt.aspx>>.

radikálně zúžilo počet uchazečů a větší možnost výběru vhodných kandidátů. Dalším kritériem týkající se trestní zodpovědnosti a odpovědnosti za vybrané přestupky byla nastavena obdobně, opět s přihlédnutím k cílové skupině zájemců.

Uchazeči o práci Asistenta prevence kriminality by měli splňovat tyto podmínky:

- státní občan České republiky
- dosažení alespoň základního vzdělání
- zdravotní způsobilost k výkonu práce Asistenta prevence kriminality
- v posledních 3 letech nebyl odsouzen pro úmyslný trestný čin nebo v posledním roce pro trestný čin spáchaný v nedbalosti (výpis z rejstříku trestů, který není starší 3 měsíců)
- není proti němu vedeno trestní stíhání (čestné prohlášení ne starší 3 měsíců)
- nebyl v posledním roce opakovaně (dvakrát a vícekrát) uznán vinným ze spáchání přestupku na úseku ochrany před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a proti majetku (čestné prohlášení ne starší 3 měsíců)
- nepobírá starobní důchod (čestné prohlášení)
- v sociálně vyloučené lokalitě, kde bude pracovat, má minimálně 1 rok bydliště²⁴

Při splnění těchto podmínek a výběru na pozici Asistenta prevence kriminality, musí zájemce absolvovat a úspěšně ukončit vstupní vzdělávání.

Na výběru Asistenta prevence kriminality z řad zájemců se podílí Policie České republiky, romský poradce nebo asistent, sociální odbor města, obecní policie a konzultant Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách. Na pozici Asistenta prevence kriminality nejsou preferováni tzv. samozvaní vůdci, ale lidé s přirozenou autoritou, kteří znají sociálně vyloučenou lokalitu, její obyvatele a jejich problémy.

---

²⁴ JIRÁNEK, Radek. *Projekt Asistent prevence kriminality* [online]. [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/projekt-apk-ppt.aspx>>.

V druhé řadě je zřízena pozice mentora z řad obecní policie, který Asistenta prevence kriminality přímo vede. Mentor stanovuje konkrétní obsah činnosti Asistenta prevence kriminality, zadává každodenní úkoly a kontroluje jejich splnění. Jeho úkolem je též stanovení pracovní doby, zda bude klouzavá či přerušovaná, tak aby byla co nejefektivněji využita práce Asistentů prevence kriminality v potřebnou dobu, tedy i v noci nebo o víkendech. Mentor musí absolvovat vstupní vzdělání, aby připravil městskou policii na příchod Asistenta prevence kriminality a nový styl práce.

Vstupní vzdělávání Asistenta prevence kriminality

Povinné vstupní vzdělávání s časovou dotací 24 hodin během 3 dnů probíhá prezenční formou a je ukončeno přezkoušením v posledních 2 hodinách kurzu. Kde je to možné, je využito interaktivních aktivizačních metod s maximálním zapojením posluchačů, jako je řešení modelových situací, hraní rolí nebo praktický nácvik určitých situací.

V úvodu jsou aspiranti na pozici Asistenta prevence kriminality seznámeni s cíli projektu s následnou motivační částí, která zdůrazňuje důležitost vzdělávání pro úspěšný vstup do projektu a zvládnutí pozice Asistenta prevence kriminality, nalezení zaměstnání i vliv, který činnost Asistenta prevence kriminality bude mít na sociálně vyloučenou lokalitu.

Základní témata, která aspiranti absolvují:

- základy prevence kriminality (priority, sociální a situační prevence, hlavní sociálně rizikové jevy a faktory)
- základní znalosti institucí, které zprostředkovávají nebo zajišťují pomoc obětem trestných činů, obětem domácího násilí, ale i pomoc lidem, kteří upadli do dluhové pasti
- problematika delikventních dětí a mládeže
- veřejný pořádek, trestný čin a přestupek – rozdíly, uvedení příkladů, pravomoci příslušníka policie České republiky, strážníka obecní policie a strážného soukromé bezpečnostní služby

- pojmy krajní nouze a nutná obrana, omezení osobní svobody osoby přistižené při trestném činu
- zásady komunikace s podezřelým ze spáchání trestného činu nebo přestupku
- řešení konfliktních situací při výkonu hlídkové služby, s důrazem na osvojení schopnosti zastavit vznikající konflikt
- role Asistenta prevence kriminality – poslání, úkoly, vedení záznamů o své práci, spolupráce s mentorem, předávání informací obecní policii, ne Policii České republiky
- specifika práce obecní policie jako instituce veřejné správy a Asistenta prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách²⁵

7. Asistent prevence kriminality – OP LZZ

Projekt Evropského sociálního fondu, operační program Lidské zdroje a zaměstnanost (dále jen OP LZZ) Asistent prevence kriminality navazuje na zkušebně realizovaný projekt Ministerstva vnitra České republiky v letech 2009 a 2010. Jeho realizace je naplánována Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky, který tak reagoval na prohloubení bezpečnostních problémů v sociálně vyloučených lokalitách a zároveň tak mohl využít zkušeností získaných při realizaci národního projektu Asistent prevence kriminality.

Obsahem projektu OP LZZ Asistent prevence kriminality je zavedení a rozšíření nástroje zaměstnanosti pro padesát účastníků, kteří spadají do cílové skupiny etnické menšiny a osoby z jiného sociokulturního prostředí. Realizace projektu probíhá v tzv. sociálně vyloučených lokalitách, jejichž obyvatelé jsou z velké části Romové, nicméně cílová skupina na toto etnikum omezována nebyla. Těchto padesát účastníků je zaměstnáno na místech Asistentů prevence kriminality u městské policie vybraných měst. Projekt má mít pro účastníky několik efektů:

---

²⁵ JIRÁNEK, Radek. *Projekt Asistent prevence kriminality* [online]. [cit. 20.ledna 2013]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/projekt-apk-ppt.aspx>>.

- získání pracovních zkušeností
- získání nových znalostí a dovedností v rámci vzdělávacích aktivit
- zvýšení sebevědomí a pocitu vlastní hodnoty
- zvýšení šancí na uplatnění po skončení projektu
- získání individuální podpory při orientaci na trhu práce a při hledání zaměstnání
- vytvoření dalšího pozitivního vzoru z řad cílové skupiny v místních komunitách a mezi zaměstnavateli
- pozitivní dopad na bezpečnost a kvalitu občanského soužití v místních komunitách²⁶

První etapou projektu OP LZZ, která proběhla v roce 2011, byl výběr deseti vhodných sociálně vyloučených lokalit pro realizaci projektu v Moravskoslezském, Středočeském a Ústeckém kraji. Byly určeny dvě podmínky pro stanovení kandidátů z obcí a měst vhodných k realizaci projektu. První podmínkou bylo, že obec či město má na svém území sociálně vyloučenou lokalitu uvedenou v dokumentu „Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti“, a druhou podmínkou bylo, že v obci či městě je zřízena obecní či městská policie.

V rámci výběru kandidátů bylo osloveno čtyřicet jedna obcí a měst (viz. Tabulka č. 3, 4, a 5).

Z oslovených obcí a měst obdržel odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky v požadovaném termínu devatenáct žádostí o zařazení do projektu OP LZZ. Z toho sedm žádostí bylo z Moravskoslezského kraje, jedna ze Středočeského a jedenáct z Ústeckého kraje (viz. Tabulka č. 6).

---

²⁶ POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.*

Tabulka č. 3: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ - oslovené obce Moravskoslezského kraje²⁷

Moravskoslezský kraj	
Bohumín	Bruntál
Frýdek-Místek	Havířov
Karviná	Krnov
Nový Jičín	Opava
Orlová	Ostrava

Tabulka č. 4: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ - oslovené obce Středočeského kraje²⁸

Středočeský kraj	
Bakov nad Jizerou	Horní Počaply
Kladno	Kolín
Kralupy nad Vltavou	Kutná Hora
Mladá Boleslav	Slaný

²⁷ Tabulka vytvořena z dat uvedených v: POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

²⁸ Tabulka vytvořena z dat uvedených v: POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

Tabulka č. 5: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ - oslovené obce Ústeckého kraje²⁹

Ústecký kraj		
Bečov	Bílina	Česká Kamenice
Děčín	Duchcov	Chomutov
Jirkov	Jiříkov	Kadaň
Kláštorec nad Ohří	Krupka	Litvínov
Louny	Most	Osek
Roudnice nad Labem	Šluknov	Teplice
Trmice	Ústí nad Labem	Varnsdorf
Vejprty	Žatec	

Při výběru deseti lokalit, ve kterých dojde k realizaci projektu OP LZZ bylo přihlíženo zejména k:

- splnění všech požadovaných kritérií
- předpokládanému počtu lokalit v rámci vybraných tří krajů
- předpokládanému souhlasu obcí k zaměstnání Asistentů prevence kriminality po skončení projektu OP LZZ
- připravenosti obce a její souhlas s realizací projektu OP LZZ na jejím území
- popsání situace v sociálně vyloučené lokalitě včetně aktivit obce v sociálně vyloučené lokalitě
- předpokládanému seznamu možných asistentů a mentorů³⁰

²⁹ Tabulka vytvořena z dat uvedených v: POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

³⁰ POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

Tabulka č. 6: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ – vybrané obce k realizaci projektu³¹

Moravskoslezský kraj	Středočeský kraj	Ústecký kraj
Havířov	Kutná Hora	Děčín
Karviná		Chomutov
Orlová		Litvínov
Ostrava		Most (Obrnice)
		Šluknov

Další etapou projektu zahájenou v roce 2012 byl výběr mentorů z jednotlivých měst. Cílem bylo zvolit deset mentorů a deset náhradníků.

Uchazeč o pozici mentora Asistenta prevence kriminality musel splnit zejména stanovené podmínky:

- být zaměstnancem obecní nebo městské policie
- být strážníkem obecní nebo městské policie nejméně dva roky
- prokázat dostatečné teoretické a praktické znalosti a dovednosti, mít dostatečné komunikační kompetence, prezentační dovednosti, empatii a partnerský přístup
- prokázat dostatečnou místní a osobní znalost v rizikové nebo sociálně vyloučené lokalitě, kde bude Asistent prevence kriminality působit
- absolvovat základní profesní přípravu
- vykonat zkoušku odborné způsobilosti³²

³¹ Tabulka vytvořena z dat uvedených v: POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

³² POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

K výběrovému řízení na pozici Asistenta prevence kriminality se dostavilo celkem 258 zájemců. Bylo vybráno celkem 80 uchazečů, 34 žen a 46 mužů. Po absolvování vstupního proškolení všech 80 uchazečů a složení závěrečné zkoušky a absolvování vstupního pohovoru, bylo vybráno 50 Asistentů prevence kriminality, zbylých 30 zůstalo na pozici náhradníků. Výběr prováděla výběrová komise sestavená pro každé město zvlášť, složená ze zástupců města, Policie České republiky, městské policie, manažera prevence kriminality a zástupců odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. Kandidáti byli vybráni s respektováním specifík měst a konkrétních sociálně vyloučených lokalit, s přihlédnutím k jejich znalostem problémů v sociálně vyloučených lokalitách tak, aby měli patřičný respekt a oslovili jak mládež, tak i starší obyvatele, z hlediska komunikativnosti, potenciálu k dalšímu vzdělávání a s přihlédnutím k předchozí iniciativě uchazečů např. ve veřejné službě.

Současně byl stanoven pro každou obecní nebo městskou policii jeden mentor a jeden náhradník na tuto pozici pro vedení Asistentů prevence kriminality.

Padesát vybraných Asistentů prevence kriminality bylo přijato do pracovního poměru k příslušné městské policii na 24 měsíců (viz. Tabulka č. 7).

Jedním z cílů projektu OP LZZ je vytvoření metodiky, která bude čerpat ze zkušeností měst a obcí, v nichž je projekt realizován. Vytvořená metodika bude sloužit jako návod pro další města a obce, která v budoucnosti projeví zájem řešit vzniklé problémy v sociálně vyloučených lokalitách formou vytvořením pracovních míst pro Asistenty prevence kriminality u obecní nebo městské policie.

Obsahem metodiky bude:

- příprava na zavedení funkce Asistenta prevence kriminality
- výběr kandidátů na pozici Asistenta prevence kriminality
- podklady ke vstupnímu školení Asistentů prevence kriminality
- podklady k průběžnému vzdělávání Asistentů prevence kriminality
- podklady k supervizím

- podklady k individuálnímu poradenství
- kasuistiky – příklady dobré a špatné praxe
- organizace práce Asistenta prevence kriminality (řízení, kontrola, hodnocení)³³

Tabulka č. 7: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ – počet Asistentů prevence kriminality³⁴

Město	Počet Asistentů prevence kriminality
Děčín	10
Karviná	10
Chomutov	6
Orlová	4
Litvínov	4
Most	4
Kutná Hora	3
Ostrava	3
Havířov	2
Obrnice	2
Šluknov	2

³³ POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12.12.2012.pps.*

³⁴ POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12. 12. 2012.pps.*

7.1 Shrnutí k projektům Asistent prevence kriminality

Projekt Asistent prevence kriminality začal v roce 2009 v Mostě, pod názvem „Terénní pracovník prevence kriminality a extremismu v Chánově v Mostě“. Reagoval tak na neudržitelný stav sociálně vyloučené lokality sídliště Chanov v Mostě dříve, než se situace vymkne kontrole. Ve stejném roce probíhal podobný projekt v Děčíně, nikoliv však pod záštitou Ministerstva vnitra České republiky. Úspěch pilotního projektu, kdy se během jeho trvání podařilo snížit počet oznámení o dvě třetiny oproti předchozím obdobím, dal impuls pro jeho rozšíření do dalších oblastí, ohrožených sociálním vyloučením. Slabinou projektu se ukázal výběr uchazečů, na začátku bylo zaměstnáno dvacet čtyři „asistentů“, z nichž ne všichni vykonávali činnost až do konce projektu. V roce 2010 byl projekt rozšířen do dalších devíti měst a v roce 2011 do dalších sedmi, celkem tedy probíhal v sedmnácti městech. Asistenti spolupracují s územní samosprávou, stávají se na dobu určitou zaměstnanci obce, zařazení do obecní policie.³⁵

Důležitá v rámci projektu preventivního charakteru je jeho kontinuita. V případě národního projektu Asistent prevence kriminality není zcela zajištěna. Města čekají zda bude schválena dotace na projekt, teprve potom je vyhlášeno výběrové řízení. Projekt tak začíná fungovat většinou od května. Často však jen do doby, po kterou vystačí finanční dotace, mnohdy jen pár měsíců. Pak je činnost Asistentů prevence kriminality ukončena, dokud není další rok přidělena dotace nová. Stejně tak může být dotace přidělena až v druhém kole a projekt probíhá až na podzim jen po dobu dvou, tří měsíců.

Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky shromažďoval pozitivní i negativní zkušenosti z realizace projektů a tyto zúročil ve vytvoření dlouhodobějšího projektu podpořeného Evropskou unií v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnání. Národní projekt se tak stal pilotním projektem k evropskému projektu „Asistent prevence kriminality OP LZZ“. Ten při přípravě, která byla zahájena 1. července 2011, čerpal

---

³⁵ Výjimkou je projekt Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky v Krásné Lípě, kde byla městská policie zrušena a Asistent prevence kriminality je zaměstnán městem, ale veden Policií České republiky v Krásné Lípě.

z vyhodnocení jednotlivých národních projektů. Jeho realizace probíhá od 1. dubna 2012 ukončení projektu připadá na 31. března 2014. Zaměstnáno je padesát asistentů v deseti městech. Kromě cíle zajistit 20%-tům účastníků zaměstnání po ukončení projektu, je vytvoření metodiky pro činnost Asistenta prevence kriminality a mentorů, která bude určená pro zájemce o realizaci tohoto projektu. V roce 2012 kdy začal projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ, byl paralelně realizován i národní projekt v osmnácti městech. Vzhledem k prioritám Ministerstva vnitra lze předpokládat, že i v roce 2013 budou schváleny dotace některých žadatelů o realizaci projektu Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky. K šíření dobré praxe byly pořádány „kulaté stoly“, setkání Asistentů prevence kriminality, jejich mentorů a zástupců Odboru prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky na koci roku 2011 a 2012.

8. Asistent prevence kriminality v národní soustavě povolání

V září 2012 byla po projednání Sektorovou radou pro Národní soustavu povolání pro Veřejnou správu schválena pracovní pozice Asistenta prevence kriminality registrační číslo CZ.1.04/3.3.00/61.00003., a stala se součástí Katalogu povolání Národní soustavy povolání pod registračním číslem 102691.

V národní soustavě povolání je povolání Asistenta prevence kriminality definováno: Asistent prevence kriminality se podílí na prevenci kriminality v obci a zajištění veřejného pořádku pod vedením pracovníků obecní policie, přispívá k ochraně a bezpečnosti osob a majetku, provádí dohled nad dodržováním čistoty na veřejných prostranstvích v obci.

Národní soustava povolání dále definuje pracovní činnosti Asistenta prevence kriminality:

- dohled nad veřejným pořádkem a řešení záležitostí souvisejících s narušováním občanského soužití
- pravidelný kontakt s problémovými jedinci respektive s celými rodinami, řešení vzniklých sporů, poskytování základních rad při řešení problémů (např. zadlužeností)

- dohled nad bezpečností dětí v blízkosti základní školy v lokalitě (potlačování projevů šikany, fyzického a verbálního napadání, kouření dětí)
- dohled nad bezpečností silničního provozu v okolí školy v ranních hodinách při příchodu dětí do školy a v odpoledních hodinách při jejich odchodu
- kontrola okolí barů a heren a jejich návštěvy za účelem zjištění přítomnosti osob pod stanovenou věkovou hranici nebo mladistvých a nezletilých pod vlivem alkoholu, případně konzumujících alkohol
- omezení osobní svobody osoby přistižené bezprostředně po spáchání trestného činu do příjezdu Policie České republiky
- hlášení zjištěných problémů nadřízenému
- asistence při řešení dalších sociálních problémů lokality vzhledem k aktuální bezpečnostní situaci ve městě
- spolupráce s příslušným odborem sociálních věcí, s terénním sociálním pracovníkem a nestátními neziskovými organizacemi, s romským poradcem a asistentem, protidrogovým poradcem, manažerem prevence kriminality, občanskou poradnou apod.³⁶

---

³⁶ *Asistent prevence kriminality*. [online]. [cit. 18.února 2013]. Dostupné z: < http://katalog.nsp.cz/karta_p.aspx?id_jp=102691&kod_sm1=8 >

9. Empirická část

9.1 Cíl výzkumu

Cílem diplomové práce bylo zjistit, zda zavedení projektu Asistent prevence kriminality ve městě Vsetíně pozitivně ovlivnilo lokální bezpečnostní situaci, především v sociálně vyloučených lokalitách. Dále měl výzkum potvrdit nebo vyvrátit její žádoucnost a užitečnost. Výzkum měl také ověřit, zda bude mít pracovní příležitost pro Asistenty prevence kriminality pozitivní vliv na ostatní členy komunity a jejich vnímání projektu.

9.2 Místo výzkumu

Místo výzkumu bylo totožné s oblastí, ve které působili Asistenti prevence kriminality a ve které pracují jako strážník městské policie.

Město Vsetín je okresním městem ležícím ve Zlínském kraji na řece Vsetínská Bečva. Dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 má Vsetín 26 638 obyvatel. Vzhledem k cílové skupině činnosti Asistentů prevence kriminality je zajímavý (ne však důležitý) údaj, že se k romské národnosti během Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 přihlásilo 50 obyvatel města Vsetína. Počet obyvatel s trvalým pobytem na území města Vsetína z tohoto etnika je podle terénních sociálních pracovníků asi 600, z toho je polovina mladší než patnáct let. Přesný počet obyvatel romského etnika na území města Vsetína znám není, některé rodiny se permanentně pohybují mezi Vsetínem a Velkou Británií, neevidují se také dlouhodobější návštěvy rodinných příslušníků především ze Slovenské republiky.

Výzkum se zabývá především sociálně vyloučenými lokalitami města Vsetína (viz. Tabulka č. 8), ale v některých případech je brán ohled i na jiná místa ve městě Vsetíně a reflektuje bezpečnostní situaci a některé problémy, na něž při své činnosti Asistenti prevence kriminality narazili nebo je museli řešit.

Tabulka č. 8: Sociálně vyloučené lokality ve městě Vsetíně

Lokalita (ulice)	Domy (č. p.)
Poschla	2082, 2083
Jiráskova	409, 1126
Pod Pecníkem	1308, 1309, 1310
Nemocniční	1058

Největší sociálně vyloučenou lokalitou, která je zároveň i nejvzdálenější od centra města je Poschla. Dva domy zde byly postaveny v roce 2006. Následně se do domů nastěhovaly především rodiny neplátcí nájem v pavlačovém domě v ulici Smetanova č. p. 1336, který nechalo město kvůli špatnému stavu zdemolovat.³⁷ Nyní je zde přihlášeno k trvalému pobytu 239 obyvatel. Další lokalitu, která leží blíže centru než Poschla, tvoří dva samostatné domy, mezi kterými se nachází firma TES Vsetín. V bývalé ubytovně, v ulici Jiráskova č. p. 409, je trvale hlášených 93 obyvatel, v č. p. 1126 109 obyvatel. V třech cihlových domech v ul. Pod Pecníkem je trvale hlášených 69 obyvatel, domy leží nedaleko centra. Poslední lokalitou je jediný dům vedle Nemocnice Vsetín, který obývá jedna rodina.

9.3 Metody výzkumu

Ve výzkumu byla použita historická metoda a analýza statistických dat. Z výzkumných technik bylo využito přímé pozorování, studium a analýza dokumentů a řízený rozhovor.

³⁷ O stěhování obyvatel pavlačového domu v ul. Smetanova č.p.1336 pojednává studie GRYGAR,J., STÖCKELOVÁ, T. *Příčiny a souvislosti stěhování vsetínských Romů z pavlačového domu č.p.1336 v říjnu 2006. Zpráva z šetření* [online]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/vsetin_final_070228_FINAL.pdf>

Přímé pozorování

Přímé pozorování probíhalo v rámci výkonu služby ať již formou kontrol činnosti Asistentů prevence kriminality nebo společné činnosti v kombinované hlídce.

Studium a analýza dokumentů

Byly analyzovány zápisy do knih služeb městské policie Vsetín, informačního systému Událost a úřední záznamy a to pro období let 2010-2012 z důvodu možného srovnání událostí před zavedením Asistentů prevence kriminality a v době výkonu jejich činnosti. Starší data nebylo možné zjistit z důvodu §24a odst. 3. zákona č.553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.³⁸ Dále byly analyzovány výsledky dotazníkového šetření, které proběhlo v rámci projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“.

Řízený rozhovor

U řízeného rozhovoru byly kladeny předem připravené otázky. Pro věrohodnější reprodukci rozhovorů tyto byly nahrávány na záznamové zařízení. O záznamu byli respondenti předem informováni a všichni s ním souhlasili. Rozhovory probíhaly většinou v domácnosti respondenta nebo místě bydliště, z tohoto důvodu se ne vždy podařilo, aby se daného rozhovoru účastnil jen tazatel a respondent. Rodinní příslušníci však do rozhovoru většinou nezasahovali, spíše občas přidali vlastní postřeh a názor. Další informace a poznatky byly získávány z nestandardizovaných rozhovorů, které probíhaly v rámci výkonu služby s Asistenty prevence kriminality nebo v rámci jiných aktivit, kdy bylo možno s nimi neformálně komunikovat o tomto projektu, životě v sociálně vyloučených lokalitách, ale i osobních problémech. Citace z řízených rozhovorů jsou pro větší věrohodnost přepisovány tak, jak respondenti na dotazy odpovídali.

---

³⁸ Obecní policie nejméně jednou za tři roky prověřuje, jsou-li zpracované osobní údaje potřebné k plnění jejích úkolů. Zjistí-li, že tyto údaje nejsou potřebné, provede bez zbytečného odkladu jejich likvidaci.

V práci je využita jak kvantitativní tak kvalitativní metoda výzkumu. Kvantitativní výzkum zkoumá data ze statistik vedených městskou policií Vsetín, kvalitativní pak informace získané prostřednictvím rozhovorů a dotazníkového šetření.

9.4 Výběr respondentů

Výzkum využívá data získané prostřednictvím dotazníkového šetření z projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“, ³⁹ financovaného z Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky, který probíhal na území města Vsetína. Toto dotazníkové šetření proběhlo na počátku projektu v lednu a únoru 2011 a poté na konci projektu v září a říjnu roku 2012. V dotazníkovém šetření bylo vyplněno 100 dotazníků s pokrytím všech lokalit ve městě Vsetíně, v nichž žijí Romové. Některá témata, kterých se šetření týkalo, jsou totožná s tématem práce. Proto nebylo třeba provádět samostatné dotazníkové šetření. Dotazník vyplňoval vždy jen jeden člen domácnosti, který, určovala náhoda. Na otázky odpovídal ten člen domácnosti, který byl doma v době návštěvy tazatele. Tím byl proškolený člen romské komunity. Skladba výzkumného vzorku 100 respondentů: 59 mužů, 41 žen. 53 respondentů bylo nezaměstnaných, 23 zaměstnaných, 16 respondentů na mateřské či rodičovské dovolené, 5 osob v důchodu, 2 osoby pečující o osobu blízkou a 1 student. Výběr výzkumného vzorku neprobíhal náhodným výběrem, nelze tedy mluvit o reprezentativním výzkumném vzorku.

Druhou skupinou respondentů jsou sami Asistenti prevence kriminality, v textu označovaní jako APK1 a APK2.

Další skupinou jsou lidé, kteří byli členy tzv. dobrovolných hlídek v textu označovaní jako DH1 – DH 6.

Poslední skupinou, respondentů jsou pracovníci terénní sociální práce, označovaní v textu jako TSP1 a TSP2.

---

³⁹ Registrační číslo projektu CZ.1.04/3.2.01/19.00154.

9.5 Projekt Asistent prevence kriminality ve Vsetíně

9.5.1 Dobrovolné hlídky

Podání žádosti o dotaci na program Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky městem Vsetínem předcházela iniciativa obyvatel města Vsetína z řad romského etnika tzv. dobrovolných hlídek.

Na myšlenku vzniku dobrovolných hlídek přišel DH1. O důvodu řekl:

“Kdysi jsem se díval na televizi, na ten Varnsdorf. Jak byly ty, tam stávkovali nebo co tam dělali. Mě to napadlo, ať to není aj tady. Tak jsem šel za panem místostarostou, tajemníkem městského úřadu a zástupcem městské policie a vyšlo to. No su rád, že to tu není jak tam.”

Po několika setkáních zástupců vedení města Vsetína, ředitele městské policie Vsetín, zástupců terénní sociální práce a dobrovolníků z řad obyvatel sociálně vyloučených lokalit se společně dohodli na zavedení „romských“ dobrovolných hlídek, které by dohlížely na dodržování veřejného pořádku v době největší koncentrace obyvatel z řad romského etnika. Počáteční počet dobrovolníků bylo deset. K stanovení počtu řekl DH1:

“Na začátku nás bylo víc jak dvacet lidí, co to chtělo dělat. Místostarosta řekl, že je jedno, jestli nás bude pět nebo dvacet, že vyberou tři nebo dva, ale musíme první ukázat, co je v nás. My jsme to chtěli nejdřív dělat deset. Tak jsem udělal tak, že jsem řekl, že dvacet je moc, že deset. Ty jsem pak vybral já.”

Do výběru deseti lidí se nedostal DH3:

„Ze začátku to fungovalo. Asi dva měsíce. Pak někde nastala chyba, a řekli, že si už někoho musí vybrat, tak jsme to vzdali. Viděli jsme, že se jako nechytáme, že tam, určitě tam něco bylo. Kdo ví, co tam bylo, proč je vybrali. Kdo ví.”

Ze skupiny deseti dobrovolníků, kteří začínali sloužit na přelomu září a října roku 2011, zbylo v dubnu 2012, kdy byly dobrovolné hlídky ukončeny, šest. TSP1 o tom řekl:

“Začínalo jich deset. Nevím, co jim slíbili, nebo ne, ale je fakt, že někteří to vzdali, když zjistili, že žádné peníze nedostanou. Alespoň to tak podali.”

Jiný názor na to má DH1:

„ To ne, že by nechtěli dělat zadarmo. Ale bylo to už dlouho a dva jeli do zahraničí, pak se zase vrátili a zase s náma chodili. Jiní marodili. Na konci nás zbylo šest a to pak někteří kluci v dubnu vzdali, když bylo to výběrové řízení a vědělo se, že je nevybrali.“

Lidé z romského etnika tedy vstupovali do dobrovolné hlídky s vidinou možnosti získat na jejím konci zaměstnání a uplatnění na trhu práce. Důvodem však nebylo jen to, DH2 měl jiný důvod:

“Nechtěli jsme, aby tady byla ostuda, jo, aby byl tady už pořádek, aby se tu nekradlo, aby mezi náma byl už pořádek, aby se na nás ti lidi už jináč dívali, rozumíš. Aby furt neukazovali, to jsou oni, to jsou oni, problémové lidi. Tak jsme se posbírali chlapi a chtěli jsme to zastavit.”

I DH5 nevstupoval do dobrovolných hlídek kvůli možnosti získat práci, v době dobrovolných hlídek byl zaměstnaný a do hlídek chodil po práci:

“Chtěli jsme oslovit romské rodiny, aby přestaly přepady, prostě trestné činy. Měli jsme být takovými prostředníky mezi Romama, policií a městskou policií. Protože Rom Romovi prostě vysvětlí tu situaci jednoduše, romsky. Ale asi velkou motivací pro ně byl příslib práce, který vzešel od ředitele městské policie Vsetín s tím, že si z dobrovolníků, kteří se osvědčí, vybere dva.”

Dobrovolníci prošli neoficiálním školením, kde jim ředitel městské policie Vsetín osvětlil některé zásady a pravidla, které měli při hlídkování dodržovat. Domluvili se také na úkolování dobrovolných hlídek a neformálním vedení. Hlídky sloužily ve dvou, případně jako jednočlenné, a snažily se pokrýt rizikové oblasti ve městě. DH1 vzpomíná:

“Bylo to super, byla sranda. Chodili jsme s chlapama, pokecali, podívali se po městě, co se děje. My jsme měli na starosti park, nádraží a centrum a hřiště na Dukelské, co byly ty problémy.”

DH3 to upřesňuje:

„ Když jsme chodili, bylo nás více lidí, bylo veselo, tak jsme se povzbuzovali, jo. Jsme ze sebe dělali, že jsme policajti. Ty půjdeš tam, ty tam, když něco uvidíš, tak zavoláš. My jsme zvyklí být více lidí, jo. Je to těžký, než si člověk zvykne, chodit třeba dva.“

Počáteční reakce na zavedení dobrovolných hlídek mezi lidmi vnímal DH3 takto:

„Lidi si všímali, i vaši, jsme se s nima i bavili. Se i ptali, co děláme. My jsme jim řekli, že takhle pomáháme, hledáme.“

I DH6 cítil podporu lidí pro činnost dobrovolných hlídek:

„ Jo, lidi byli spokojení, že s tím chce někdo dělat. Fandili nám.“

DH1 vnímal na počátku dobrovolných hlídek i negativní reakce:

„Ze začátku nám říkali „ČERNÉ KOMANDO“. Když jsme hlídali na nádraží, tak za námi chodili, co tam děláme. Když jsme jim to vysvětlili, tak nás nechali. Ale přišli jsme za hodinu a zase za náma přišli, co tam děláme. Ale pak se to zlepšilo.“

V dotazníkovém šetření k projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“ byly respondentům položeny dvě otázky, ve kterých se měli kromě jiného vyjádřit k dobrovolným hlídkám.

První otázka zněla: „Zkuste prosím na stupnici: velmi důležité – důležité – zbytečné - úplně zbytečné, vyjádřit, jak hodnotíte smysluplnost či potřebnost akcí a aktivit.“

Výsledkem bylo, že ze 100 respondentů 46 označilo smysluplnost a potřebnost dobrovolných hlídek jako velmi důležité, 45 respondentů jako důležité a jen 9 respondentů jako zbytečné.

Druhá otázka směřovala ke spokojenosti s jednotlivými aktivitami, kde byly respondentům nabídnuty odpovědi: velmi spokojen - spíše spokojen - spíše nespokojen - velmi nespokojen.

Výsledkem otázky na spokojenost s aktivitami dobrovolných hlídek bylo, že ze 100 respondentů bylo 6 velmi spokojeno, 68 spokojeno a 26 spíše nespokojeno.

Z výsledků dotazníku vyplývá, že obyvatelé z romského etnika žijící na území města Vsetína nejen v sociálně vyloučených lokalitách, považovali dobrovolné hlídky jako smysluplné (91% respondentů) a spokojeno s jejich činností bylo 74% respondentů.

K průběhu dobrovolných hlídek DH1:

„ Jak nás už zůstalo šest, tak jsme se střídali. Dva jsem poslal třeba na nádraží, dva do parku, jednoho na náměstí a jeden hlídal na hřišti v Dukelské. To přesně vycházelo. Od soboty do soboty. V neděli bylo volno, však bývá klid. A fungovalo to. Když jsem jim řekl, že někde budou, tak tam byli. I když ředitel řekl, ať tam jsou, třeba jak se chodilo na Dukelskou od dvou do pěti, tak tam byli i dýl. Do konce, do sedmi. Dělali zadarmo a navíc. Ani papír dneska není zadarmo. Jsem na ty kluky hrdý.“

Po ukončení v dubnu 2012 byly dobrovolné hlídky využity ještě jednou, jednorázově na kulturní akci Valašské záření v září 2012, kdy dobrovolníci pomáhali při zajišťování veřejného pořádku oběma Asistentům prevence kriminality. Na dobrovolnou hlídku tak vzpomíná DH4:

„Ředitel městské policie řekl, že hledá ještě dva dobrovolníky. Tak jsem šel já a ještě DH2. No tak jsme řekli, že proč ne. Že to vyzkoušíme, jak to je. No, ale děkuju Bohu, že to všechno dobře dopadlo, tak jak to má být, jako bez konfliktu. Hlíдали jsme a najednou potom ti kluci začali provokovat, dost lidí, dost bílých a my jsme tam byli jen čtyři. Naštěstí jsme to zastavili, zavolali jsme APK1 a APK2. Hodně lidí tam bylo na mol a mohla z toho být pěkná potyčka. Zavolali jsme další na pomoc, přišla tam městská policie, že, a ubránilo se to. Takhle by

to mohlo být furt, že ne jenom dva. Aby ti lidi fakt viděli, že něco děláme. Je to škoda, že jsou jenom dva.“

Shrnutí k dobrovolným hlídkám

Vznik dobrovolných hlídek na Vsetíně iniciovali sami obyvatelé romského etnika. Kdyby sami neprojeвили zájem o zlepšení bezpečnostní situace na území města, nedošlo by ani k následující realizaci projektu Asistent prevence kriminality. Zájemců o dobrovolné hlídkování v ulicích města bylo na počátku více než dvacet. Výběr členů dobrovolných hlídek byl ponechán na DH1, který s myšlenkou dobrovolných hlídek přišel. Ten stanovil počet lidí na deset. Dobrovolné hlídky měly podporu vedení města i městské policie. Lidem vykonávajícím dobrovolné hlídky bylo přislíbeno, že pokud dokážou, že to myslí vážně, a ve snaze něco udělat pro zlepšení bezpečnostní situace ve městě nepoleví, budou dva nejlepší z nich zaměstnáni. Dobrovolné hlídky probíhaly od září 2011 do dubna 2012. Počáteční reakce byly rozporuplné, někteří lidé vyjadřovali dobrovolným hlídkám podporu, jiní je vnímali negativně. Postupem času si však obyvatelé na dobrovolné hlídky zvykli. Dobrovolné hlídky byly po jejich ukončení využity ještě jednou, na kulturní akci Valašské záření. Oslovení členové dobrovolných hlídek vnímali jejich činnost jako přínos nejen pro bezpečnost ve městě, ale i pro zlepšení obrazu romského etnika v očích ostatních obyvatel města. Ukázali tak, že jim není lhostejné, jak se na ně dívají, jak je vnímají, co si o nich myslí, a že se současným stavem chtějí a dokážou něco udělat.

9.5.2 Asistenti prevence kriminality

Výběrového řízení na pozici Asistenta prevence kriminality, které proběhlo 18. dubna 2012, se zúčastnilo šest zájemců. Výběrová komise, ve které zasedali ředitel městské policie Vsetín a jeho zástupce a místostarostka města Vsetína, z nich vybrala dva, a ti byli přijati na pozici Asistent prevence kriminality na dobu určitou od 2. května do 31. prosince 2012.

K výběru upřesnil DH1:

„Asistenta jsem měl dělat já. Ale měl jsem problémy, přiznali mi částečný invalidní důchod. Šel jsem za ředitelem, že bych neprošel těma zdravotníma prohlídkama, že to nemůžu dělat. Marodím už dva roky. A tak jsem řekl, že chci, aby to dělal APK1. To jsem řekl i TSP1 a DHP5. To člověk vidí, kdo má snahu a kdo ne. Doporučil jsem i APK2. Ten mě ale zklamal. Furt marodil. On má tu vanu. Taky skončil. Kdybych to věděl, tak dám někoho jiného. Mohl to rovnou říct, že to dělat nechce.“

Financování po dobu trvání projektu bylo zajištěno ze státního rozpočtu České republiky se spoluúčastí města Vsetína. Asistenti prevence kriminality byli zařazeni do struktury městské policie Vsetín, jako ostatní zaměstnanci, specifikovaní § 1a odst. 1 písm. c zák. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.⁴⁰ Oba asistenti dostali trička a bundy černé barvy se žlutým nápisem „ASISTENT PREVENCE KRIMINALITY“, tak aby byli snadno odlišitelní a nebyli zaměnitelní s policisty České republiky nebo strážníky městské policie Vsetín. Z tohoto důvodu byla veřejnost o projektu Asistent prevence kriminality informována prostřednictvím místního tisku, televize a webovým stránek města Vsetína.

Jak reakce lidí na počátku projektu vnímali sami Asistenti prevence kriminality, říká APK2:

„Ze začátku nám někteří nadávali, hlavně „vaši“, vadilo jim třeba, že sedíme na lavičce, když hlídáme hřiště na Dukelské. Přišel za náma pán, díval se na nápis na bundě a volal na policii, že sedíme na lavičce. Nevím, co mu řekli. Ale ředitel nám pak říkal, že si toho nemáme všímat. Fotili si nás z auta na mobil. „Naši“ zase dělali naschvály, chodili za mnou, že tohle nemůžeme dělat.“

---

⁴⁰ Tito zaměstnanci nemohou vykonávat oprávnění strážníka ani prokazovat svoji příslušnost k obecní policii stejnokrojem s odznakem s identifikačním číslem a názvem obce ani průkazem obecní policie ani ústním prohlášením „obecní policie“ nebo „městská policie“.

I APK1 vnímal reakce lidí obdobně:

„Ze začátku, než si lidi zvykli, si na nás ukazovali: „Cikáni, dívej se, kde to jsme!“. Od nás někteří říkali, že jsme bonzáci a že budeme spolupracovat s policií. U strážníků jsem ze začátku cítil, že někteří nemají rádi Romy, ale někteří byli zase v pohodě. Nevím, jestli se to zlepšilo, ale asi jo.“

DH1 k tomuto tématu:

„Víte, všichni nejsou stejní. Někdo zlobí, někdo si to zařídí. Kdybych řekl, že je mají všichni rádi, tak bych lhal. Ale ředitel městské policie to řekl, je to jeho zaměstnání.“

Činnost asistentů řídil jejich mentor, ředitel městské policie Vsetín, kterého v jeho nepřítomnosti zastupoval zástupce ředitele městské policie. Asistentům na začátku služby předal písemnou instruktáž činnosti se stanovením míst, času a úkolů, které mají vykonávat. V průběhu služby, nebo nejpozději na počátku následující služby, provedl kontrolu jejich splnění a na základě vývoje bezpečnostní situace stanovil další úkoly. Všechnu činnost, zjištěné závady či přijaté opatření si asistenti zapisovali do tzv. hlídkové knížky, kterou ve službě nosili s sebou. Hlídkovou knížku pak kontroloval mentor a s Asistenty prevence kriminality konzultoval jejich zápisy o stížnostech obyvatel sociálně vyloučených lokalit a vedl je při provádění opatření. Kromě preventivní činnosti v sociálně vyloučených lokalitách a v místech větší koncentrace romské komunity v centru města vykonávali Asistenti prevence kriminality v městě Vsetíně následující činnosti:

- součinnost na žádost Policie České republiky (nezúčastněná osoba, rekognice, pomoc při zlidnění situace po konfliktu, pomoc s jazykovou bariérou)
- součinnost s terénní sociální prací (společný výkon služby, asistence při jednání s problémovými klienty)
- součinnost s odborem správy a údržby majetku městského úřadu Vsetín při jednání s klienty ve věcech dluhů a nájemní smlouvy

- součinnost se zástupci města Vsetín při společných setkáních s obyvateli sociálně vyloučených lokalit
- doprovod dětí školou povinných autobusem městské hromadné dopravy do školy
- dohlížení nad bezpečností dětí před zahájením a po skončení vyučování
- upozorňování osob na veřejně přístupných místech na porušování zákona, obecně závazných vyhlášek nebo nařízení města Vsetína a v případě negativní reakce součinnost s hlídkou městské policie Vsetín
- doručování zásilek do vlastních rukou obyvatelům sociálně vyloučených lokalit
- zjišťování, fotodokumentace závad a jejich předávání k přijetí opatření
- řešení stížností na obyvatele nejen v sociálně vyloučených lokalitách (kontaktování oznamovatele, zjištění dostupných informací, přijetí opatření)
- upozorňování rodičů na nevhodné chování dětí, případná spolupráce s Orgánem sociálně právní ochrany dítěte
- zajišťování veřejného pořádku při konání kulturních a sportovních akcí (Majáles, Krpec, Valašské záření)
- spolupráce s odborem dopravy při dopravních akcích pro základní školy na dopravním hřišti
- absolvování výcviku sebeobrany
- dohled nad veřejným pořádkem a dodržováním provozního řádu hřiště v ulici Dukelská na základě častých stížností obyvatel
- účast na besedách o městské policii v rámci prevence kriminality v základních školách⁴¹

Asistenti prevence kriminality vykonávali službu samostatně nebo společně ve dvojici, v některých případech ve společné hlídce se strážníky městské policie Vsetín.

---

⁴¹ Údaje o specifické činnosti asistentů získány analýzou zápisů v hlídkové knížce APK1.

O užitečnosti Asistentů prevence kriminality DH3:

„Je to k něčemu. Chválí si APK1, jako dost si ho lidi chválí, od nás. Někdo si třeba, si i myslí špatné věci o něm. To se děje všude, že kde je takto. Ale si myslím, že dělá dobře, že se snaží, že mu nejde třebas o peníze, ale aby Romové přestali páchat ty špatné věci, aby byl pořádek už. A vidím, že je. Že je to k něčemu dobrý.

Ke stejnému tématu DH5:

„ Je to dobré. A je jedno, jestli má na sobě uniformu nebo chodí v civilu jako dobrovolný. Nikdo se mu nesvěří, kdo by se mu svěřoval? Mně se taky nikdo nesvěřuje. Ale vidím to, co se tu děje. A on to taky musí vidět.“

Jaký vidí přínos APK, doplňuje DH3:

„Ty problémy dělají teďka ty mladý. Čtrnáct, třináct roků, jo. Chodí a fetujou, dělají výtržnictví, zpívají v noci, pijou alkohol. Od nás když je někdo nebo i asistenti vidí, tak jim řekne a oni se radši seberou a jdou domů. Dají si říct.“

V dotazníkovém šetření k projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“ byly respondentům položeny dvě otázky, ve kterých se měli kromě jiného vyjádřit k Asistentům prevence kriminality.

První otázka zněla: „Zkuste prosím na stupnici: velmi důležité – důležité – zbytečné - úplně zbytečné, vyjádřit, jak hodnotíte smysluplnost či potřebnost akcí a aktivit.“

Výsledkem bylo, že ze 100 respondentů 42 označilo smysluplnost a potřebnost Asistentů prevence kriminality jako velmi důležité, 49 respondentů jako důležité a jen 9 respondentů jako zbytečné.

Druhá otázka směřovala ke spokojenosti s jednotlivými aktivitami, kde byly respondentům nabídnuty odpovědi: velmi spokojen - spíše spokojen - spíše nespokojen - velmi nespokojen.

Výsledkem otázky na spokojenost s aktivitami Asistentů prevence kriminality bylo, že ze 100 respondentů bylo 3 velmi spokojeno, 67 spokojeno a 30 spíše nespokojeno.

Z výsledků dotazníku vyplývá, že obyvatelé z romského etnika žijící na území města Vsetína nejen v sociálně vyloučených lokalitách, považovali Asistenty prevence kriminality jako smysluplné (91% respondentů) a spokojeno s jejich činností bylo 70% respondentů. Srovnáním hodnot dobrovolných hlídek a Asistentů prevence kriminality dojdeme k závěru, že respondenti vnímají obě činnosti co do smysluplnosti a potřeby podobně, stejně tak spokojenost s těmito aktivitami je obdobná.

Shrnutí k Asistentům prevence kriminality

Projekt Asistent prevence kriminality ve Vsetíně za podpory Ministerstva vnitra České republiky trval osm měsíců. Počáteční reakce na zavedení projektu byly spíše záporné, obyvatelé města, stejně jako někteří zaměstnanci městské policie správně nechápali zařazení Asistentů prevence kriminality do struktury městské policie. Ani představa možnosti společného výkonu služby jim nebyla příjemná. I z řad obyvatel sociálně vyloučených lokalit se ozývaly hlasy, které chápaly Asistenty prevence kriminality jako spolupracovníky policie, kteří budou svoji činnost směřovat proti nim namísto toho, aby jim pomáhali. Opakovaným vysvětlováním, medializací i samotnou činností Asistentů prevence kriminality, se většinu podařilo přesvědčit o zbytečných předsudcích. Sami členové dobrovolných hlídek, alespoň většina, z nichž byli dva Asistenti prevence kriminality vybráni, jim zaměstnání přáli, litovali jen, že není možnost vytvoření více takových pracovních míst. Z dotazníkového šetření na konci roku 2012 v rámci projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“ byla vidět spokojenost romského etnika s tímto projektem. Službu Asistenti prevence kriminality nejdříve vykonávali s vybranými strážníky, kteří je vedli, odpovídali na případné dotazy, vysvětlovali nejasnosti a pomohli jim získat zkušenosti z praxe. Po zapracování, začali sloužit Asistenti prevence kriminality ve dvojici, případně sami v jednočlenné hlídce. Nejvíce byli využíváni v letním období, v zimě, kdy byly zhoršené klimatické podmínky, měli kromě pěšího výkonu i místnost v lokalitě

Poschla, kde je mohli kontaktovat obyvatelé v stanovenou dobu. Slabinou se ukázal výběr uchazečů. Jak vyplývá i z rozhovorů se členy dobrovolných hlídek, z více jak dvaceti dobrovolníků bylo vybráno deset, čímž vyřazeným deseti byla možnost účasti ve výběrovém řízení znemožněna. Toho se nakonec zúčastnilo šest zbylých členů dobrovolných hlídek. U APK2 se ukázalo, že jeho výběr nesplnil na rozdíl od APK1 očekávání. APK2 byl často nemocný, několikrát se staral o nemocného člena rodiny. Vykonával tak činnost Asistenta prevence kriminality asi polovinu z osmiměsíční doby. To samozřejmě znamenalo, že APK1 vykonával činnost sám. Problematické bylo u APK2 i vrácení svěřeného vybavení po ukončení projektu. Činnost Asistenti prevence kriminality vykonávali především v sociálně vyloučených lokalitách. Dále na hřišti Dukelská, kde se množily stížnosti na hlučné děti z řad romského etnika a porušování provozního řádu. Zaměřovali se i na centrum města, kde tráví čas obyvatelé nejen ze sociálně vyloučených lokalit.

Vedení města Vsetína se rozhodlo v projektu Asistent prevence kriminality pokračovat, projekt je hrazen z rozpočtu městské policie Vsetín a pokračuje v něm APK1. Je podána žádost o dotaci na dva Asistenty prevence kriminality z prostředků Ministerstva vnitra České republiky, v případě nepřidělení dotace bude v projektu pokračovat jen APK1, v druhém případě bude vypsáno výběrové řízení na pozici druhého Asistenta prevence kriminality.

Činnost Asistentů prevence kriminality očima bývalých členů dobrovolných hlídek

K otázce, kam by měli zaměřit svoji činnost APK, řekl DH2:

„Dříve byly problémy nejvíc na Poschle a Pod Pecníkem. Ted' už asi jen ta Poschla. Ale bude léto, tak nejvíc se soustředit na to město, park, tam se stahujou ti feťáci.“

DH3 na stejné téma:

„Ted', jak bude pěkně, by se měli soustředit především na ty mladé, kde se sdržujou. Hlavně ti mladí, v parku, na lavičkách na náměstí. Tam, kde je jich víc, kde se hádají. To jsme my už takoví, Romové.“

DH5 to vidí podobně:

„Především na město by se měli soustředit. Nejen na lokality, jako je Poschla. Tady jsou problémy vidět a neschovají se. Ale ve městě je to skryté. Z města to přišlo sem. Drogy. Měli by se soustředit na prevenci, taky by to chtělo školení pro ty obyvatele, aby věděli, že drogy jsou škodlivé a co to na nich může zanechat. A chytit dva, tři jako odstrašující příklad, se vším všudy. To na Romy platí.“

DH6 by chtěl, aby asistenti zaměřili činnost také do sociálně vyloučených lokalit:

„Tady na Poschle by měli udělat pořádek! Děcka tu dělají nepořádek venku. Dneska to uklidíme a ráno je tu zase nepořádek. Jak se na nás pak všichni dívají. Všeobecně ale i ve městě. Aby tu byl pořádek, aby lidi chválili Vsetín, že se to tu zklidnilo.“

DH1 na stejné téma:

„Měli by být tam, kde jsou naši. Když uvidí hlouček Romů, už by tam měl být a stát u nich. Třeba i hodinu. Když tam s něma bude, bude klid. Kde jsou Romové? Když je pěkně u řeky a pak jdou do parku nebo na náměstí.“

Shrnutí k činnosti Asistentů prevence kriminality očima bývalých členů dobrovolných hlídek

Činnost Asistentů prevence kriminality vidí bývalí členové dobrovolných hlídek podobně. Dá se říci, že se jejich názory na lokality, kam by měli Asistenti prevence kriminality především zaměřit svoji činnost, shodují s lokalitami, kde Asistenti prevence kriminality tuto činnost vykonávali. Stejně tak se shodují v potřebě působit preventivně především na mladé lidi, kteří se shlukují v centru města. Objevily se i názory, že by Asistenti prevence kriminality měli zvolit represivnější postup nebo by měla být vybrána osobnost s větší autoritou. Tento názor dokládá i skutečnost, že Asistenti jsou bezradní při řešení nepořádku v sociálně vyloučených lokalitách s mladými rodinami, kde chybí potřebná autorita. APK1 chce tuto situaci řešit prostřednictvím vedení města a městské policie. Pozitivní vnímání projektu Asistent prevence kriminality

dokazuje zájem lidí, kteří byli v dobrovolných hlídkách, o informace k možnému výběrovému řízení na pozici Asistenta prevence kriminality v dubnu 2013.

Sociálně vyloučené lokality a problémy, které je potřeba řešit

K obyvatelům sociálně vyloučených lokalit a jejich problémům, jak je vidí APK1:

„Největším problémem je společné soužití, nedokážou se mezi sebou normálně domluvit. Mají tam hrozný nepořádek, ničí společný majetek a vůbec si ho neváží. Vyhodí ven sedačku před barák. Přitom tam mají kontejner, kde můžou takové věci zamknout a až jim přistaví kontejner na odpad, tak jí tam můžou vyhodit. I ostatní kolem toho chodí a ne že by to vzali a odnesli. To se radši budou hádat a nikdo to neuklidí. A nikdo vám neřekne, čím je to sedačka. Vadí jim nepořádek, ale čekají, až někdo začne a pak se k němu připojí. Chybí jim motivace. Ale až dovezou kontejner, tak to začnu řešit. Když to nevyhodí, tak zavolám na policii, ať dostanou pokutu. A ostatní to aspoň donutí uklízet. Ale jinak si obyvatelé na nic nestěžují, spíš řeší osobní problémy.“

Na stejné téma APK2:

„Není tu žádné vyžití pro dospělé, je tu nuda. Ženy by si chtěly někde zajít. Je to daleko do města. Mladí, co mají dvacet, si nerozumí a hádají se. Ale chodí za mnou, když se někdo hádá, pálí káble, nebo dělá nepořádek, ať to řeším, že nebudou volat policii.“

DH5 k stejnému tématu:

„Obyvatele tu trápí dluhy. A problém drog. A roste to. Zmizelo to přepadání mladými, loupení, ale zase se objevily drogy. Ale co když na to nebudou mít? Vráť se zpátky k loupení? V tom vidím problém. A nejsou tu jen měkké drogy, tráva, perník. Je to mnohem horší a nikdo to neví. Prostituce, vím o ní. Lichva tu byla a zase se pomalu vrací. Někteří berou. Jsou tu gambleři, alkoholici, tak přemýšlím, co tu vlastně není.“

TSP2 o problémech obyvatel sociálně vyloučených lokalit říká:

„Největším problém, které pomáháme obyvatelům sociálně vyloučených lokalit řešit, jsou dluhy. Jednak na nájmu, kdy jim pomáháme s prodlužováním nájemních smluv a potom dluhy u skvělých společností typu Homecredit, Cetelem a já nevím jakých ještě. Dojednáváme splátky u exekutorských úřadů. Další nešvar je potom nepořádek, kdy řešíme stížnosti okolních firem.“

TSP1 ještě dodává:

“Vše se točí okolo peněz. Spousta lidí si řekne: „Jé, oni mají dvacet tisíc.“, ale málokdo si uvědomuje, že deset tisíc jim spolknou exekuce a dalších deset tisíc byt. Pak dochází k tomu napětí. Zhoršují se sousedské vztahy. Právě ty potíže v soužití pramení z obavy ze ztráty bydlení. Další napětí tam vznikalo kvůli úklidům, kdy trvalo dlouho, než si na ně někteří zvykli. V rámci toho projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“ jsme pořádali jednou měsíčně společný generální úklid a několikrát týdně pak úklidy v domech. Myšlenka obyvatel je totiž taková, že tady je můj byt a to, co je venku, není moje a nezajímá mě to. A napětí vznikalo ve chvíli, kdy někdo řekl: „Já nejdu uklízet, když on nejde uklízet, to je jeho bordel“. Děti tam jsou, jsou často bezprizorní, pobíhají a dělají nepořádek. Kde jsou děti, je nepořádek. A bezdětní pak odmítají uklízet, protože řeknou: „Proč bychom to měli uklízet, my nemáme děti.“

V dotazníkovém šetření k projektu „Lidé s hodnotou perly na sociálním dně“ byla respondentům položena otázka: „Co se podle vás v životě vsetínských Romů za poslední dva roky zhoršilo?“ (roky 2011 a 2012). Z odpovědí byly vybrány odpovědi týkající se sociálně patologických jevů.

- Nejčastější odpovědí (65 respondentů ze 100) bylo: rozšíření drog mezi Romy.
- Třetí nejčastější odpovědí (21 respondentů ze 100) byla: prostituce.
- Pátá nejčastější odpověď (16 respondentů ze 100) byla: nárůst kriminality.
- Osmá nejčastější odpověď (8 respondentů ze 100) byl: alkohol.
- Dvanáctá nejčastější odpověď (3respondenti ze 100) byla: Romové stále hrají automaty.

Opačným pólem byla otázka „Co se podle vás v životě vsetínských Romů za poslední dva roky zlepšilo?“ (roky 2011 a 2012). Z odpovědí byly vybrány odpovědi týkající se sociálně patologických jevů.

- Čtvrtá nejčastější odpověď (22 respondentů ze 100) byla: mezi Romy už není lichva.
- Dvanáctá nejčastější odpověď (4 respondenti ze 100) byla: poklesla kriminalita.
- Čtrnáctá nejčastější odpověď (3 respondenti ze 100) byla: Romové přestali hrát automaty.
- Sedmnáctá nejčastější odpověď (2 respondenti ze 100) byla: děti chodí do základní školy.

Z výsledků dotazníku vyplývá, že 65 % respondentů z romského etnika žijící na území města Vsetína nejen v sociálně vyloučených lokalitách považuje za nejhorší rozšíření drog mezi Romy. Dalším sociálně patologickým jevem, který se podle 21% respondentů mezi vsetínskými Romy zhoršil, je prostituce. Na druhé straně kladně vnímá 22% úbytek lichvy.

Shrnutí k Sociálně vyloučeným lokalitám a problémům, které je potřeba řešit

V sociálně vyloučených lokalitách ve Vsetíně, je podle respondentů několik problémů, které by se měly začít řešit. Dá se říci, že společným jmenovatelem sousedských sporů a narušování občanského soužití jsou dluhy. Dalším nešvarem, který obyvatelům vadí, ale nikdo jej nechce začít řešit, je nepořádek. Obyvatelé sociálně vyloučených lokalit se starají o pořádek v bytě, kde bydlí, ale společné prostory nebo prostory okolo domu už je nezajímají. Nezřídka se tak stane, že sáček s odpady neskončí v popelnici, ale pod schody v domě, v lepším případě rozsypaný na chodníku před domem. Řešení této situace se chce věnovat APK1, který za tímto účelem kontaktoval mentora, aby se s ním dohodl na možném postupu. Závažné jsou latentní formy toxikomanie a prostituce, což potvrdil i výsledkem dotazníkového šetření projektu „Lidé

s hodnotou perly na sociálním dně“. Zde je předpoklad dlouhodobějšího řešení, jedno z nich navrhl i DH5. Drobnější prohřešky, jako je opalování izolace drátů, nebo sbírání kovového odpadu okolo kovošrotu a slévárny v ul. Jiráskova, vyžaduje preventivní působení Asistentů prevence kriminality na obyvatele sociálně vyloučených lokalit, společně s terénní sociální prací.

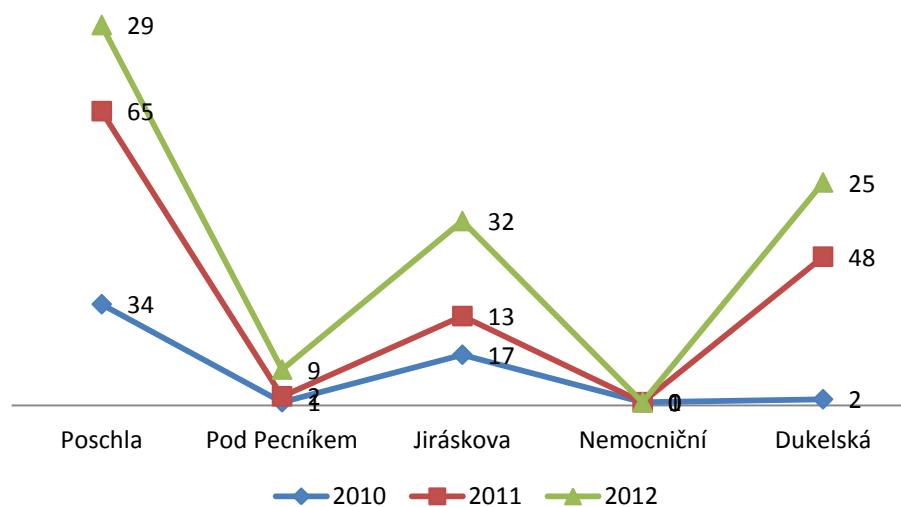
9.5.3 Analýza statistických dat z informačního systému Událost a Knih služeb městské policie Vsetín

V rámci analýzy dat byl zkoumán informační systém Událost a Knihy služeb městské policie Vsetín za roky 2010, 2011 a 2012. Místa událostí, která byla předmětem analýzy, byly sociálně vyloučené lokality Poschla, Jiráskova, Pod Pecníkem, Nemocniční a jejich okolí a hřiště Dukelská. Nebyly zkoumány události z centra města, kam mimo jiné soustředily svoji činnost dobrovolné hlídky i Asistenti prevence kriminality. Nevedou se žádné statistiky rozlišující události podle příslušnosti k romskému etniku a zkoumání událostí ve středu města by tak bylo zavádějící. Zkoumána byla data z roku 2010, 2011 a 2012. Rok 2012, protože v něm probíhal projekt Asistent prevence kriminality, předchozí léta byla zkoumána kvůli možnosti srovnání dat. Nebyly zkoumány jen počty oznámení v jednotlivých lokalitách (viz. Tabulka č. 9 a Graf č. 1), ale i rozložení do jednotlivých měsíců (viz. Graf č. 2, 3 a 4). Dále počet a jaké správné delikty (viz. Tabulka č. 10 a Graf č. 5) byly zjištěny v návaznosti na oznámení.

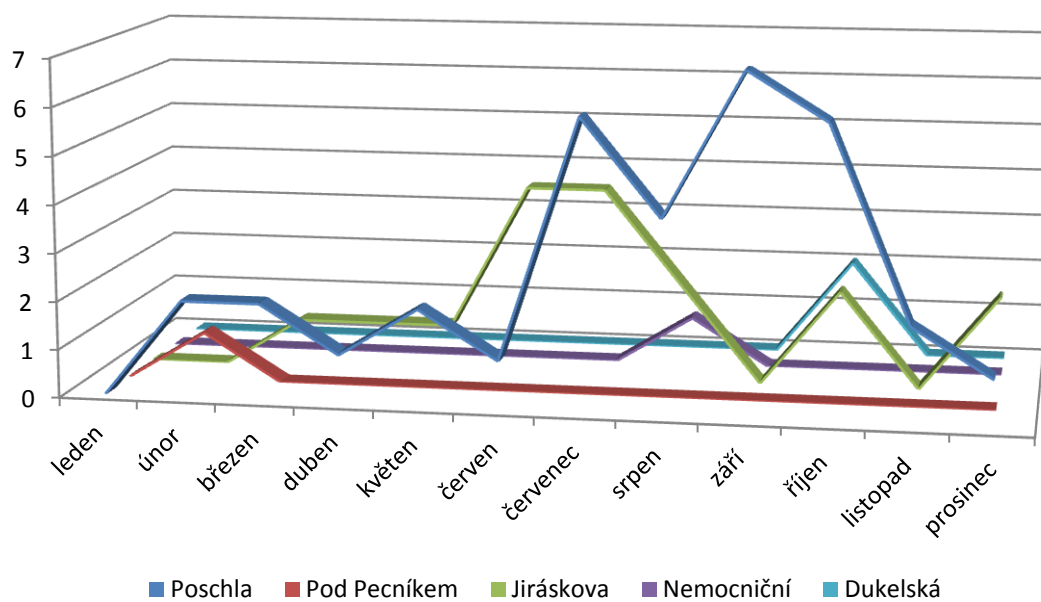
Tabulka č. 9 Počet oznámení v jednotlivých lokalitách a letech

rok	Poschla	Pod Pecníkem	Jiráskova	Nemocniční	Dukelská
2010	34	1	17	1	2
2011	65	2	13	0	48
2012	29	9	32	0	25

Graf č. 1 Evidovaná oznámení MP Vsetín v letech 2010-2012

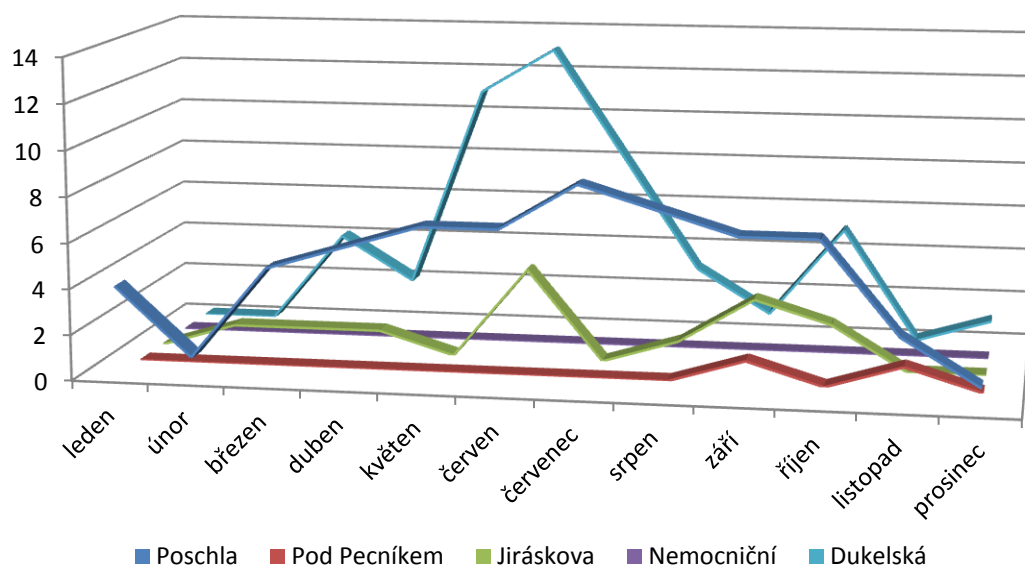

Graf č. 2: Počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2010

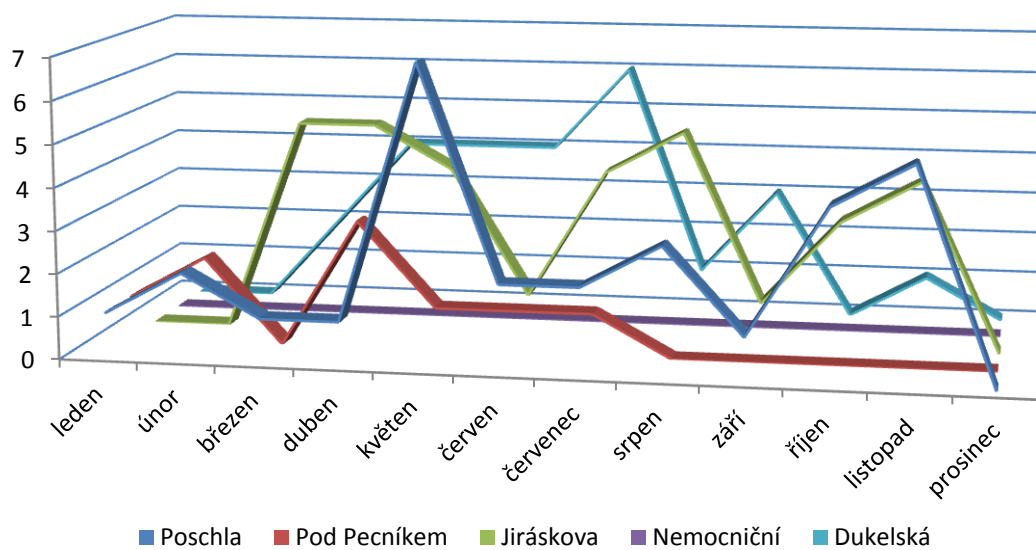

Graf č. 3: Počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2011

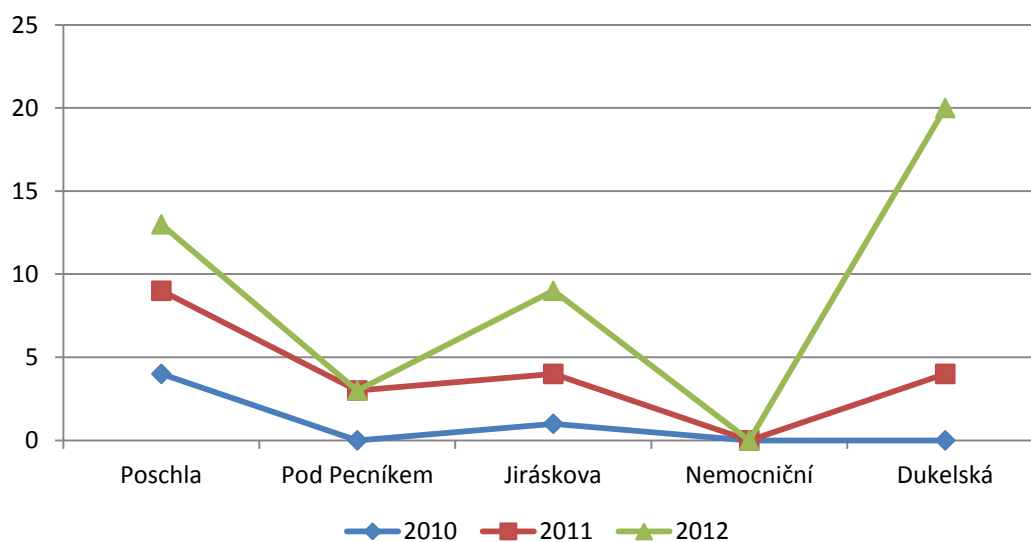
Graf č. 4: Počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2012

Tabulka č. 10: Správní delikty z oznámení v letech 2010-2012⁴²

	Poschla	Pod Pecníkem	Jiráskova	Nemocniční	Dukelská
§ 30 zák. 200/1990 Sb.	0	0	0	0	2
§ 46 zák. 200/1990 Sb.	0	0	0	0	15
§ 47 zák. 200/1990 Sb.	4	0	4	0	0
§ 49 zák. 200/1990 Sb.	2	3	0	0	3
§ 50/a zák. 200/1990 Sb.	0	0	4	0	0
§ 27/1q zák.246/1992 Sb.	5	0	1	0	0
§ 23/1a zák. 201/2012 Sb.	2	0	0	0	0

Graf č. 5 Počet správních deliktů z oznámení v letech 2010-2012

⁴² Kvalifikace přestupků v tabulce je podle platného znění k 1.1.2013.

Vyhodnocení statistických dat

Z grafů a tabulek lze vyčíst vývoj oznámených událostí. V lokalitě Poschla byl v roce 2011 proti roku 2010 nárůst o 48%, v roce 2012 proti roku 2011 pokles o 62 %. Nejčastěji se oznámení týkaly pobíhání psů nebo pálení izolace drátů. V lokalitě Pod Pecníkem byl v roce 2011 proti roku 2010 nárůst o 100%, v roce 2012 proti roku 2011 dokonce o 450%. V dubnu 2012, kdy ještě nebyl zahájen projekt Asistent prevence kriminality, se několik oznámení týkalo fyzického napadání romských obyvatel lidmi z řad majority. V lokalitě Jiráskova byl v roce 2011 proti roku 2010 pokles o 24%, v roce 2012 proti roku 2011 nárůst o 246%. Nejčastější oznámení byla na pohyb Romů v blízkosti slévárny či kovošrotů nebo převážení kovového odpadu na ručních vozících. V lokalitě Nemocniční je počet událostí zanedbatelný. Na hřišti Dukelská byl v roce 2011 proti roku 2010 obrovský nárůst⁴³, v roce 2012 proti roku 2011 pokles o 45 %. Obyvatelé přilehlých domů si nejvíce stěžovali na hluk a nedodržování provozního řádu hřiště, zejména pak doby, kdy je možné hřiště užívat. Dále je z grafů vidět, že z uvedených lokalit bylo ve sledovaném období nejvíce událostí v lokalitě Poschla, Dukelská a Jiráskova. Ze správních deliktů byly nejčastější přestupky proti pořádku v územní samosprávě (15 přestupků), kdy pachatelé porušovali vyhlášky města Vsetína (kouření na hřištích a konzumace alkoholu na veřejných prostranstvích, kde je to zakázáno). Dále proti veřejnému pořádku (8 přestupků), kde bylo nejčastějším přestupkem znečišťování veřejného prostranství. Následuje narušování občanského soužití urážkami, hrubým jednáním nebo drobným ublížením na zdraví (7 přestupků) a volný pohyb psů po veřejném prostranství (6 přestupků). Mnoho oznámení končilo bezvýsledně nebo zjištěním, že se nejedná o protiprávní jednání. Příkladem může být hlouček dětí, který se při příjezdu hlídky městské policie rozprchne, nebo prověřování krádeže kovového odpadu specifického především na ulici Jiráskova, kdy se mnohdy jednalo o odpad, který Romové od někoho dostali. Grafy také ukazují rozložení událostí v roce, kdy je nejvíce událostí v období od května do října. Tuto skutečnost potvrzuje i největší nárůst správních deliktů na hřišti Dukelská. V roce

---

⁴³ V roce 2010 nebylo hřiště v ulici Dukelská uvedeno do provozu, oznámení se týkala pobytu osob na nezkolaudovaném hřišti.

2012 během dubna je zde zadokumentováno 8 přestupků, v době činnosti Asistentů prevence kriminality od května do srpna dalších osm, z toho čtyři z nich oznámili městské policie Vsetín právě Asistenti prevence kriminality. Tato skutečnost podporuje i předpoklad zaměstnání druhého Asistenta prevence kriminality v roce 2013 formou dohody o práci po dobu příznivých klimatických podmínek a větší pracovní vytíženosti.

Vyhodnocení výzkumu

Provedené hodnocení statistických dat, analýza rozhovorů a dotazníkového šetření dala odpovědi na otázky, které byly předmětem výzkumu.

Zavedení projektu jednoznačně pozitivně ovlivnilo lokální bezpečnostní situaci a to především v sociálně vyloučených lokalitách. Došlo ke zklidnění a zlepšení bezpečnostní situace.

Žádoucnost a užitečnost je vnímána nejen obyvateli sociálně vyloučených lokalit, ale i obyvatel romského etnika žijící v jiných částech města, stejně tak je pozitivně projekt hodnocen vedením města a neziskovými organizacemi. Vedení města se rozhodlo v projektu pokračovat bez ohledu na to, zda bude v roce 2013 podpořen dotací Ministerstva vnitra České republiky.

Zaměstnání dvou lidí z obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatelstva vyvolalo ve zbytku obyvatel sociálně vyloučených lokalit pozitivní emoce a velký zájem o tento projekt. Podle ohlasů je o výběrové řízení na pozici Asistenta prevence kriminality mnohem větší zájem než na jeho začátku v roce 2012.

Závěr

Realizaci projektu Asistent prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky ve Vsetíně předcházelo rozhodnutí obyvatel sociálně vyloučených lokalit sami udělat něco pro zlepšení bezpečnostní a sociální situace. Prostřednictvím dobrovolného hlídkování ukázali, že opravdu stojí o změnu a přesvědčili o tom vedení města. Následné přidělení dotace znamenalo pracovní příležitost pro dva vybrané obyvatele sociálně vyloučených lokalit. Oba Asistenti prevence kriminality vznik pracovní příležitosti uvítali, stejně jako zlepšení spolupráce mezi městem a členy romské komunity. Zaměstnání u městské policie zvýšilo jejich společenský status, pro jejich děti a ostatní členy se stali pozitivním pracovním vzorem. Jejich činností došlo ke zklidnění bezpečnostní situace v problémových lokalitách, stejně tak se daří postupně odstraňovat některé formy protiprávního jednání. Díky pozitivnímu pracovnímu příkladu je o práci Asistentů prevence kriminality mezi romskou komunitou velký zájem, chápou ji jako příležitost zařadit se do pracovního procesu. Průběh projektu ukázal svoji potřebnost a životaschopnost jako jedinečné spojení pracovních a sociálních aktivit, které bezprostředně ovlivňují lokální bezpečnostní situaci na území města. Pozitivní odezva na projekt je jak od orgánů územní samosprávy, tak od skupiny „Etnické menšiny“ Komise prevence kriminality města Vsetín se projevila v jeho podpoře i na rok 2013 bez ohledu na skutečnost, zda bude přidělena dotace ze státního rozpočtu České republiky v rámci projektu Asistent prevence kriminality.

Pozitivním přínosem projektu je začlenění člena romské komunity do struktury Městské policie Vsetín, navázání dialogu mezi strážníky a Asistenty prevence kriminality, pozitivní vnímání pozice Asistenta prevence kriminality majoritní společností, osobní nasazení Asistentů prevence kriminality při řešení jednotlivých situací, často nehledě na to, zda jsou v práci či nikoliv, zlepšení bezpečnostní situace v problémových lokalitách a objektivně zjiitelné výsledky při ochraně veřejného pořádku a zvýšení pocitu bezpečí občanů města a zajištění dalšího vzdělávání Asistentů prevence kriminality a zvýšení jejich uplatnitelnosti na trhu práce.

Na druhé straně negativa realizace projektu jsou výběr Asistentů prevence kriminality, kvůli malému počtu osob, které splňují stanovené podmínky. Dále malé pracovní zkušenosti a slabé pracovní návyky jednoho z Asistentů prevence kriminality. U části obyvatel negativní až xenofobní vztah k romskému etniku. Vztah členů komunity k Asistentům prevence kriminality, kteří musí neustále budovat autoritu a vyvracet nepodložené pomluvy. Také problematika vztahu zákonné autority k rodinným a společenským vazeb v komunitě.

Základem úspěchu je uvědomění, že preventivní aktivita je běh na dlouhou trať a její výsledky bude vidět až po dlouhé, namáhavé cestě.

Dílčím úspěchem je už osobní vývoj jednoho z Asistentů prevence kriminality zachycený ve spontánní sebereflexi během rozhovoru:

„Vidím výsledek svojí práce. Nechci nic dokazovat ostatním, chci to dokázat sobě, že to dokážu. Vidím věci, které jsem dřív neřešil. Jsou lidi, kteří dokážou být pěkní, když sem někdo přijede z města, ale nic neudělají, jenom mluví. To mě hrozně rozčiluje. Chtěl bych, aby Romové víc tlačili děcka do školy. Vidím to. Kdybych měl školu, nemusel jsem dělat jenom asistenta. Nemusel bych čekat, jestli mi město prodlouží smlouvu na další rok.“

Seznam literatury

1. BARGEL, Miroslav a kol. *Inkluze versus exkluze - dilema sociální patologie*. 1. vyd. Brno: Institut mezioborových studií Brno, 2010. 184 s. Sociopedie. ISBN 978-80-87182-12-3.
2. CEJP, Martin. *Aplikace výzkumných metod a technik v kriminologii: obecná část*. Vyd. 1. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. 133 s. Studie. Vybrané metody kriminologického výzkumu; sv. 1. ISBN 978-80-7338-108-0.
3. MATOUŠEK, Oldřich, ed., KODYMOVÁ, Pavla, ed. a KOLÁČKOVÁ, Jana, ed. *Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 351 s. ISBN 80-7367-002-X.
4. MEŠKO, Dušan a kol. *Akademická příručka*. České upr. vyd. Martin: Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7.
5. ŠALLÉOVÁ, Klára. *Program Asistence prevence kriminality – most do sociálně vyloučených lokalit: diplomová práce*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta pedagogická, Katedra sociální pedagogiky, 2010, s.15.
6. ŠIMÍKOVÁ, Ivana a kol. *Mechanismy sociálního vyčleňování romských komunit na lokální úrovni a nástroje integrace*. Vyd. 1. Brno: Barrister & Principal, 2004. 211 s. ISBN 80-7364-009-0.
7. ZAPLETAL, Josef a kol. *Aktuální problémy kriminologie (pro posluchače magisterského studijního programu)*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2009. 248 s. ISBN 978-80-7251-316-1.
8. ZOUBKOVÁ, Ivana et al. *Kriminologický slovník*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 251 s. ISBN 978-80-7380-312-4.
9. ŠIMEČKOVÁ, J. *Aplikace rozvojových cílů tisíciletí na situaci sociálně vyloučených v Evropě: Romové a vzdělání*. Sociální práce. 2010, č.1, s.82-86.
10. URBAN, D. a KAJANOVÁ, A. *Sociální práce v sociálně vyloučených lokalitách se zaměřením prevencí sociálních patologií v praxi – České Budějovice*. Sociální práce. 2009, č.2. s.56-61.
11. URBAN, K. *Policie v multikulturní společnosti*. Policista. 2006, roč.12, č.4, příloha.

12. *Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti*. Konsorcium GAC, spol. s r.o. a Nová škola o.p.s. [online], Praha, 2006. Dostupné z:
<http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf?langSEO=documents&parentSEO=nase_prace_vystupy&midSEO=GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf>
13. *Asistence prevence kriminality*. [online]. [cit. 22.února 2013]. Dostupné z:
<<http://www.drom.cz/cs/drom-romske-stredisko/projekty/aktualni-projekty/asistence-prev-krim/>>
14. *Asistent policie pro spolupráci Policie ČR s romskou komunitou v Chebu* [online]. Dostupné z:
<<http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/asistent-policie--cheb-5740/>>
15. GRYGAR, J., STÖCKELOVÁ, T. *Příčiny a souvislosti stěhování vsetínských Romů z pavlačového domu č.p.1336 v říjnu 2006. Zpráva z šetření* [online]. Dostupné z:
<http://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/vsetin_final_070228_FINALE.pdf>
16. JIRÁNEK, Radek. *Projekt Asistent prevence kriminality* [online]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/soubor/projekt-apk-ppt.aspx>>.
17. KOMOROUS, Jiří. *Nekompromisně proti extremismu* [online]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/nekompromisne-proti-extremismu.aspx>>.
18. POLUDOVÁ, Kateřina. *Prezentace k projektu asistent prevence kriminality, setkání kulatý stůl 12.12.2012.pps*.
19. *Strategie prevence kriminality na léta 2008 až 2011* [online]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-na-leta-2008-az-2011.aspx>>
20. *Strategie prevence kriminality na léta 2012 až 2015* [online]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-na-leta-2012-2015.aspx>>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Realizace projektu „Asistence při jednání s policií a dalšími úřady“
v roce 2010

Tabulka č. 2: Obce, v kterých probíhal projekt Asistent prevence kriminality
Ministerstva vnitra České republiky

Tabulka č. 3: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ - oslovené obce
Moravskoslezského kraje

Tabulka č. 4: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ - oslovené obce
Středočeského kraje

Tabulka č. 5: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ - oslovené obce
Ústeckého kraje

Tabulka č. 6: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ – vybrané obce
k realizaci projektu

Tabulka č. 7: Projekt Asistent prevence kriminality OP LZZ – počet Asistentů
prevence kriminality

Tabulka č. 8: Sociálně vyloučené lokality ve městě Vsetíně

Tabulka č. 9: Počet oznámení v jednotlivých lokalitách a letech

Tabulka č. 10: Správní delikty z oznámení v letech 2010-2012

Seznam grafů

Graf č. 1: Evidovaná oznámení MP Vsetín v letech 2010-2012

Graf č. 2: Počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2010

Graf č. 3: Počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2011

Graf č. 4: Počet oznámení v jednotlivých měsících v roce 2012

Graf č. 5: Počet správních deliktů z oznámení v letech 2010-2012